Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 51 (13675) | 1972 оной мартын 1, среда | Сэн 2 мүнгэн

...АРАДАЙ УРАН ...ИГЭЙ ХАРАЛГА

улам үргэдхэхэ хэрэгтэнь партийна эмхинүүдтэ туhалха—эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула ехэхэн бэлэдхэл, оролдолго хэрэгтэй бшуу.

Арадай хоорнууд тухай хэлэбэл, иимэрхүү ха. Хэдэн жэлэй урда тээ Хэжэнгын соёлой ордоной дэргэдэхи «Ургы» гэhэн хоор суурхадаг бэлэй. Теэд тэрэнэй hураг суу hаянай ехэ дуулдахаяа болишонхой. Тиихэдэ Зэдын аймагай хоорой hураг суу холуур ябадаг hэн. Тэрэ коллектив Улаан-Үдын телевиденеэр хэдэн дахин концерт харуулhан, республика дотор түрүү hууринуудай нэгые эзэлhэн юм. Теэд мүнөө энэ хоор абяа шэмээгүйшэг. Дүтэлжэ байhан уран hайханай харалгада тэдэнэр hайнаар бэлдэжэ, гоё гоё номернуудтай программа табиха ёhотой гэжэ найдагдана. Үшөө саг бии. Тиибэшье яараха хэрэгтэй.

Арадай театрнууд болон драматическа коллективүүдэй долоон хоног иигэhээр дүтэлхэнь. Арадай театрнууд... Һүүлэй үедэ тэдэнэй тоо яhалашье ургаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ болоhон харалга дээрэ Мухар-Шэбэрэй, Дэрээнэй, Ахын, хүдөө ажахын дээдэ hургуулиин «Ая ганга» болон бусад арадай театрнууд шалгаржа, үндэр магтаал, шангуудта хүртэhэн. Мүнөө үедэ арадай театрнуудай коллективүүд ерэхэ харалгада бэлдэжэ сүлөөгүй байна. Дэрээнэй, Юрөөгэй театрнууд Х. Намсараевай, Ц. Шагжинай зүжэгүүдые табихань. Тиихэдэ Кабанскын, Түнхэнэй арадай театрнууд абяа шэмээгүй...

Уран hайханай харалга гээшэмнай ганса түрүү hуури эзэлхын, дипломуудые абахын түлөө бэшэ, шэнэ уран бэлигтэниие элирүүлхын, мүнөө үеын хүниие хүмүүжүүлхын, гоё hайханиие ойлгуулхын тула эмхидхэгдэдэг байна бшуу. Уран hайханай бүлгэмүүд бэлигтэйшүүлые шэлэн абажа, өөрынгөө программада хабаадуулхадаа, олоной урда гоё гоё концертнүүдые харуулхадаа, миил илгарха, шалгарха, hайрхаха, магтаалда хүртэхын тула оролдоно бэшэ, манай социалис байгуулалтын капиталис байгуулалтаhаа тад ондоо, үлүүе, социализмын лэ орон дотор хүнэй уран бэлиг, шадабари ёhотоор гаража шададаг, хүгжэлтэеэ дүүрэн абадаг гэжэ батална ха юм. Уран hайханай бүлгэмүүдтэ ябаhан хүнүүд коллективэй, хамтын хүсэ, урма зориг гээшые түбхын түрүүндэ ойлгожо абадаг, нютагай, аймагай республикынгаа нэрэ хүндые сэгнэжэ, хамгаалжа hурадаг байна бшуу.

Сууда ороhон уран hайханай бүлгэмүүд олон ааб даа. Буряадай багшанарай дээдэ hургуулиин дэргэдэхи «Байгалай долгинууд» гэhэн студентнэрэй ансамблиин алдар суу арбан жэлдэ дуулдажа байна. Энэ ансамблиинхид Улаан-Үдын мяханай комбинадай соёлой ордоной «Тэрэнгитэй» суг хамта hаяхан Хабаровск хото ошожо, телевизионно Бүхэсоюзна фестивальда хабаадаад, нилээд ехэ магтаалда хүртэбэ. Һайшаалтай даа!

Уран hайханай бүлгэмүүдтэ хабаадаха дуратай хүнүүдэй тоо жэлhээ жэлдэ, хэнэйшье мэдэхээр олошорно. Арадай театрнууд, хоорнууд, агитбригадануудай коллективүүдтэ тусхай мэргэжэлтэдэй туhалаагүйдэ баhал аргагүй. Улаан-Үдын театрнууд, соёл гэгээрэлэй гуламтанууд хүдөөгэйхидтэ туhалдаг ааб даа. Теэд хаа яа ерэдэг, үгышье hаа оройдоошье үзэгдэдэггүй шефүүдэй ехэ туhаламжа хүргэжэ шадахагүйнь мэдээжэ. Тиимэhээ культурын министерство культурношефскэ хүдэлмэриин ябасые ходо шалгажа байха зэргэтэй.

КПСС-эй XXIV съездын табиhан зарилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые зоригжуулан, уран hайханай талаар тэдэнэй эрилтые хангаха, шэнэ шэнэ бэлигүүдые элирүүлхэ, арадай искусствын мандаhые гэршэлхэ уран hайханай харалга hайнаар, эмхитэйгээр, түгэлдэр удхатайгаар үнгэрэг лэ! Энээндэнь бүхы партийна эмхинүүд туhалха зэргэтэй бшуу.

ОЛОНОЙ ШИИДХЭБЭРЕЭР

Байгалай леспромхозой коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэhэн уряа халуунаар дэмжээд, энэ мүрысөөндэ оролсобо. Тиихэ зуураа 1972 оной социалис уялга абаа. Жэлэй түсэбые декабриин 28 болотор дүүргэхэ, 3000 кубометр модо даабариhаа гадуур бэлдэхэ, шэрэхэ гэжэ тэдэнэр хараална. Мүн энэ жэлэй түрүүшын кварталай даабариие болзорhоонь урид, мартын 29 болотор дүүргэээд, түсэбhөө гадуур 2000 кубометр модо бэлдэхэ уялга абтанхай.

Модошод хэлэhэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Январь hарын үрэ дүнгөөр леспромхоз «Забайкаллес» комбинадай болон профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Абаhан уялгаяа дүүргэхын түлөө модошод ехээр оролдожо байна. Социалис мүрысөөн ургэдэнэ, ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Мүрысөөндэ эрхимлэгшэдые урмашуулха зорилгоор хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо болоо. Байгалай леспромхозой «Габьяата хүдэлмэришэн» гэhэн нэрэ зэргэдэ модо отолон унагаагша Иван Семенович Арсентьев эгээл түрүүлэн хүртэбэ. Иимэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн хүдэлмэришэнэй гэртэ дурасхаалай самбар хадагдадаг болоо. Тиимэ нэрэ солотон түлөөhэгүй байраар, электрын элшэ хүсөөр хангагдаха юм.

Модо шэрэдэг автомашинын жолоошон А. Д. Яковлев, тракторист Н. К. Кавначеев, модошо дархан В. А. Петров иимэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Хүдэлмэришэдэй хамтын суглаанай шиидхэбэреэр леспромхозой габьяата хүдэлмэришэнэй нэрэ зэргэ олгогдодог болоо.

Н. ТЮРНЕВ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой түрүү hаалишан Иванова Акулина Кирилловна үнгэрhэн 1971 оной туршада нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнhөө 1840 литр hү hааха уялгатай байhан аад, 2223 литр hаагаа. Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадажа, «РСФСР-эй социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1971—1975 онуудай табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын тула Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай гаргаhан үүсхэл тухай

КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени ба партийна организаци табан жэлэй түсэб, даабариие болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө колхознигуудые элсүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ ажахыда газарай үрэжэл hайжаруулха, адууhа мал олошоруулха, тэжээл бэлэдхэлгэдэ түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, мүн мал ажалай продуктнуудые промышленна аргаар үйлэдбэрилхэ ба ажахынгаа бүхы hалбариие саашадань эрид хүгжөөхэ тушаа эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулганууд колхознигуудай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдаhан байна.

Москва болон Ленинград городуудай ажалшадай үүсхэлые дэмжэhэн энэ колхоз табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ социалис мүрысөөндэ хам оролсоо. Тус ажахы hү, мяха худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые 1975 оной түрүүшын хахад жэлдэ, ноохо, таряа, хартаабха болон овощ—гурбадахи кварталда дүүргэхээр хараална.

Табан жэлэй туршада даабариhаа гадуур 800 тонно мяха, 720 тонно hү, 16,5 тонно ноохо тушаахаар түсэблэнхэй.

КПСС-эй обком ба Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет энэ колхозой үүсхэлые hайшаажа, тусхай тогтоол гаргаба.

Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбые урдшалан үлүүлэн дүүргэхээр үүсхэл гаргаhан Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулгануудые hайшаан дэмжэбэ.

Хараалhан зорилгоёо дүүргэхэ хэрэгтэнь ёhотой туhаламжа үзүүлхыень Хүдөө ажахын министерствые, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райком ба аймгүйсэдкомые уялгалаа.

Ажахы бүхэндэ газар таряалангай ба мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд элирүүлэн хэрэглэхэ, гүрэндэ ороохо таряа, мяха, hү, ноохо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые тушааха 1972 оной түсэб, даабариие болзорhоонь урид дүүргэлгые хангаха, саашадаа малай ашаг шэмые, газар таряалангай ургасые эрид дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин экономико болон эмхидхэлые hайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые зохёохыень КПСС-эй райкомуудые, аймгүйсэдкомуудые, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалба.

Табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлажа шалгарhан түрүү ажахын дүй дүршэл, колхоз, совхозуудай бригада, фермэнүүдэй, үйлэдбэриин зарим түрүүшүүлэй туйлалта тушаа үргэнөөр бэшэжэ, дамжуулжа, харуулжа байхыень газетэнүүдэй редакци, телевидени болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаа.

1971—1975 онуудай табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ талаар Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хараалhан хэмжээ ябуулгануудые газетымнай 2-дохи хуудаhанда уншагты.

ШЭНЭ ДҮРИМ ЗОХЁОГДОО

«Нэгэшье хүн гээгдэжэ ябаха ёhогүй» гэhэн уряатай социалис мүрысөөн Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөн дизельнүүдэй түлишын аппаратура заhабарилдаг С. И. Маковейн бригадын үүсхэлээр дэлгэрhэн юм.

Заводой бүхы цех, участок бригаданууд табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ социалис уялга абанхай. Продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха табан жэлэй даабариие уридшалан дүүргэхэ, технико-экономическа талаараа hайн үрэ дүн туйлаха гэжэ заводой коллективэй абаhан социалис уялга дотор хэлэгдэнэ.

Коллектив жэлэй түрүүшын hараhаа даабаряа, абаhан уялгаяа дүүргэжэ эхилээ. Продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха январь hарын даабари үлүүлэн дүүргэгдээ.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан, мүн табан жэлэй даабариие болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн социалис мүрысөөнэй үедэ шэнэ шэнэ үүсхэл гаргагдажа, дэмжэгдэжэ байна. Кузнечнэ цехэй коллектив үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхэ, шэнэ техникээр хангаха хэрэгтэ зорюулhан олон хэмжээ бэелүүлхэ гэжэ шиидээ. Тиигэжэ 1972 ондо 127 тонно элдэб маркын металл алмаха юм. Вагон-кузовной цехэй хүдэлмэришэд үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэхэ зорилго урдаа табяа. Тэдэнэр табан жэлэй жэл бүхэндэ хоёр вагон заhабарилха материал, металл алмаха гэжэ шиидээ. Нэгэ вагон алмагдаhан энэ материал, металлаар түсэбhөө гадуур заhабарилагдаха юм.

Шэнэдхэн хубилгагдажа байгаа булад шудхалгын цех гээгдэлhээ гаража эхилээ. Цехэй коллектив декабриин, январиин түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ, февраль hарын даабариие мүн лэ уридшалан дүүргэхэ зорилгодоо хүрэбэ. Эндэ шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэнь. Шудхалаа механическа аргаар сэбэрлэхэ оньhон түхеэрэлгэ бэлдэгдээ. Проектын ёhоор хараалагдаhан электропеэшэнүүдэй ашаглалгада тушаагдахада, элдэб маркын булад шудхагдаха юм.

Табан жэлэй даабариие болзорhоонь урид дүүргэхэ социалис уялга завод соогоо эгээл түрүүлэн абаhан дизельнэ цехэй хүдэлмэришэд түсэбhөө гадуур 250 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ хараалаа. Тэрэ тоодо жэл бүхэндэ нэгэ дизель алмагдаhан материал, металлаар түсэбhөө гадуур заhабарилха болоо.

Социалис мүрысөөнэй шэнэ дүрим заводто зохёогдожо, hаяхан батаhан абтаба. Мүрысөөндэ эрхимлэгшэд материальнаар урмашуулагдана. Мүн моральна урмашуулгын нүлөө дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаhан байна. «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ», «Эрхим мастерска участок», «Эрхим цех», «Заводой эрхим мастер» гэhэн нэрэ зэргэ олгохо дүрим зохёогдоо. Жэшээлхэдэ, 6 hарын туршада түрүү hууряа алдангүй барижа ябаhан участогта, мүн тэрэниие даадаг мастерта хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо юм.

Вагон-кузовной цехэй Василий Петрович Цельгоферой даадаг автотормоз заhабарилдаг бригадын гэшүүд бүхы наhаяа заводтоо зорюулха, «заводой ветеран» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэхэ үүсхэл гаргаба. Энэ нэрэ зэргэ олгохо дүрим заводто hаяхан баталагдаа. Ажалдаа амжалта туйлаhан, коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэтэй, мүн заводто 20 жэлhээ бага бэшэ туршa соо ажаллажа байhан түрүүшүүл энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ эрхэтэй. Заводой партийна, профсоюзай организацинуудай нэгэдхэмэл пленумэй шиидхэбэреэр иимэ нэрэ зэргэ олгогдохо юм.

«Заводой ветеран» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн түрүүшүүлдэ тусхай тэмдэг барюулагдаха. Гадна эдэ нүхэд дуратай сагтаа амаралтада гараха, байрагүй байгаа hаа, түрүүшын ээлжээндэ байра абаха эрхэтэй байха. Мүн ондоошье хүнгэлэлтэ, мүнгэн шанда тэдэнэр хүртэхэ байна.

С. БАРДАМОВА.

ПЛЕНУМ БОЛОБО

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой пленум боложо, эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоhонтойнь дашарамдуулан, В. Б. Базаровые партиин райкомой нэгэдэхи секретариин уялгаhаа, бюрогой гэшүүнhээ сүлөөлбэ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар урдань тус райкомой хоёрдохи секретарь байhан П. А. Фалилеев hунгагдаба. Партиин райкомой хоёрдохи секретаряар, райкомой бюрогой гэшүүнээр В. К. Пахахинов hунгагдаhан байна.

Партиин райкомой пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидат, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. И. Дубровский хабаадалсаа.

...РЫЕ ШЭНЖЭЛЭГШЫН» ...НДЭЛДЭГ ГАЗАРТА

...-20" гэжэ станциие бүтээдэг заводhоо репортаж

рэ зэргэтэй агрегатно-хабсаралгын цех дотор, тусхай хорёологдоhон газарта харюусалгатай хүдэлмэри эхилхээр хамаг юумэн бэлэн болонхой байба.

Нээмэл хайрсаг сооhоо сүмөөхэнөөр гаргагдааша бусалгын аппарат гол анхарал татана. Тэрэ «бүмбэгэ» хүсэд харагдахаар тусхай табсан дээрэ табигдаба. Удаа тээнь шара улаан үнгэтэй парашют харагдаа.

Атмосферын халуун амисхаалда суухарhан, туйлай түргэн скоростьhоо тухашарhан бүмбэгэ хэбтэнэ. Замбуулинай халуун «золголгонуудай» мүр сараанууд аппарадай доодо таладань элеэр харагдана.

Кино буулгалгаhаа шалтагаалан, хүдэлмэринь зарим тэды hаатаа. Киногой оператор hарын шоройтой, хии орохогүйгөөр хаагдаhан ампулые гарган абалгые жэншэдгүйгөөр буулгаха гэжэ оролдоно.

Гэхын дашарамда, бусалгын аппарадай шэгнүүр тодорхойлогдобо. Аппарадай корпусто парашютна контейнерэй бэхилэгдэhэн шүрэбүүдые хабсаргагшад дүмүүхэнээр мушхана.

— Түр зуура хүлеэгты, үлүү даралтыень гаргая гэжэ цехэй начальник хэлэбэ.

Уданшьегүй контейнер үргэгдөөд, залгаадаhануудайнь тусгаарлагдаhанай удаа амяарлагдаба.

Тэгэндүүраа сорго татуургатай хооhон бүмбэгэ хэмжэн тэмдэглэлгын хабтагай дээрэ габигдаа. Хүдэлмэришэд шадамар бэрхээр хэмжэн тэмдэглээд, тусхай түхеэрэлгэдэ тэрэ корпусые бүхэлбэ. Рычаг дарамсаарнь — фрезешье бүтүү контейнерые хаха зүhэжэ эхилбэ. Тиихэдэнь металлай хүрин үнгэтэй зумгаал хиидэнэ.

Хүн бүхэн ямар нэгэ дашууралтай байдаг гээшэ ааб даа. Бишье эжэлжэ ядаад, тэрэ зумгаалай нэгэ багахан хэhэгые дурасхаал болгоп абааб — энэмнай замбуулин соогуур дүүлеэд ерэhэн бодос бшуу...

Хүдэлмэри дүүрэхэ дүтэлжэ байба, бүхы юумэнь тодо hонороор бүтээгдэнэ. Хии орохогүй ампула контейнер сооhоо гаргагдажа, hүүлшынхеэ шэгнэгдэнэ. Тэрэ ампулые СССР-эй Наукануудай академиин нэгэ лабораториhоо нүгөөдэдэ дамжуулха тухай актда гар табигдаба.

И. ЕВГЕНЬЕВ,
инженер.
(ТАСС).

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Н. В. Подгорный Ливиин правительственна делегациин толгойлогшотой уулзаба

Москвада ерээд байhан Ливиин Араб Республикын правительственна делегациин толгойлогшо, ЛАР-ай Революционно командованиин Соведэй гэшүүн Абдель Салам Джеллудтай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный февралиин 28-да Кремль соо уулзаба.

Совет Ливиин харилсаа холбоо хүгжөөлгын асуудалнууд, мүн Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал ба уласхоорондын гол шухала бусад асуудалнууд хани ёhоной хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

(ТАСС).

СОВЕТ ЭРДЭМ УХААНАЙ ШЭНЭ ИЛАЛТА

«Луна-20» гэжэ совет автомат станциин ниидэлгынгээ программа амжалтатайгаар дүүргэhэниинь дэлхэйн үргэн олониитын, хэблэлэй гол анхарал татана.

УЛААН-БААТАР. hара дээрэхи хүрэгдэхэнь бэрхэтэй материково районhоо «Луна-20» гэжэ замбуулинай совет автомат станциин абаhан шоройн шэнэ дээжэнүүдые Газар дэлхэйдэ асаралга hарые, огторгойн бусад бэе бодосуудые шэнжэлхэ хэрэгтэхи тон шэнэ алхам, Соведүүдэй ороной замбуулинай эрдэм, техникын гайхамшаг илалта болоно гэжэ МНР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэ секретарь Ч. Сэрэтэр мэдүүлбэ.

hара дээрэхи урдань шэнжэлэгдээгүй районhоо абтаhан шоройн дээжэнүүдые лаборатори дотор шэнжэлхэдэ, hарын байгаали ба геологическа бүридэл тухай бүри тодорхой ойлгомжонуудые эрдэмтэд абаха байха, гээд Монгол ороной эрдэмтэд этигэнэ, — гэжэ Ч. Сэрэтэр хэлэбэ.

КАИР. «Луна-20» hарын эгээн үнинэй шоройн дээжэнүүдые Газар дэлхэйдэо hаадгүй асарба», «Совет автомат ракетэ hара дээрэhээ бусаба» гэhэн гаршагуудтай материалнууд — научно-техническэ туршалгын амжалтатайгаар дүүрэhэн тухай, Газар — hара — Газар гэжэ маршрудаар совет замбуулинай аппарадай ниидэhэн тухай мэдээсэлнүүд «Аль-Ахрам», «Аль-Гумхурия» болон Каирай бусад газетэнүүдэй түрүүшын хуудаhануудта тунхаглагдаа.

ВАРШАВА. «Луна-20» станци шэнжэлгэ хэхэ ээлжээтэ зорилгоёо амжалта түгэсөөр бэелүүлхэдээ, Газарай хани дахуул тухай мэдээнүүдые шэнэ баримтануудаар нэмээгээ гэжэ «Жиче Варшавы» тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. «Луна-20» гэжэ совет автомат станциин ниидэлгээ амжалтатайгаар дүүргэhэн ушар, американ хэблэлэй, информационно агентствэнүүдэй, радио ба телевидениин анхарал татаhаар.

Урдын экспедицинүүдэй асарhан шоройhоо, магад миллиард жэлээр үнинэй шоройн дээжэтэйгээр «Луна-20» Газартаа бусажашье болоо гээд ЮПИ гэжэ информационно агентство тэмдэглэнэ. Түбинүүд хоорондын станцинуудай нэгэнэйньшье буугаагүй райондо «Луна-20» буугаа гээд ЮПИ агентство автомат станциин ниидэлгэ, hара дээрэ дорьбоогүйгөөр бууhан тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэбэ.

ПАРИЖ. «hарын хадалиг районhoo абтаhан шоройн дээжэ Газарта асархадаа, «Луна-20» станци зорилгоёо гүйсэд дүүргээ, — гэжэ Франс Пресс агентствын научна шэнжэлэгшэ Ален Раймон бэшэнэ. — hарын «далайн» нюруухаа дээшэ 500-hаа 1000 метр хүрэтэр үндэрhөө абтаhан hарын шоройн дээжэ эрдэмтэдэй гарта мүнөө хүрэтэр ороогүй байhан».

ТОКИО. Совет замбуулинай туршалгын дүүрэhэн тухай Москвада байдаг корреспондентнүүдэйнгээ мэдээсэлнүүдые газетэнүүд үргэнөөр толилно.

hарын тэгшэ районhоо — «Элбэгэй далайhаа» шоройн дээжые «Луна-16» гэжэ автомат станциин 1970 ондо асарhанай hүүлээр «Луна-20» хадалиг районhoo шоройн дээжэ абажа ерээ гээд «Асахи» тайлбарилга соогоо заана. Замбуулинай жолоодогшогүй онгосонуудай туhаламжаар Газарай хани дахуулые шэнжэлхэдэ, астронавтнуудые hуулгаhан онгосонуудые табиhанhаа багa гаргашатай байха гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Жолоодогшогүй онгосонуудые табижа, замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай нилээд ехэ арга боломжотой байhыень «Луна-20» гэжэ автомат станциин амжалта гэршэлнэ, — гээд «Асахи» газетэ тэмдэглээ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН Т

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ—ХАХАД ЖЭЛЭЭР УРИДЛАХАБ

1971—1975 онуудта табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ талаар Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хараалhан ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД

Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз республика соогоо дундуур хэмжээнэй ажахы юм. Эндэ 14.380 гектар эдлүүриин газар, тэрэ тоодо 8485 гектар таряалан, 2340 гектар сабшалан, 3559 гектар бэлшээри тоологдоно. Колхозой фермэнүүдтэ мүнөө 1700 эбэртэ бодо мал, 10,4 мянган хонин hүрэг, 2000 гахай үсхэбэрилэгдэнэ. Энээнhээ гадна, тэндэ томохон галуунай фермэ бии. Ажахыда бүхыдөө 597 хүн ажалладаг.

Колхоз үнгэрэгшэ табан жэлдэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ hэн. Бүхыдөө 6737 тонно таряа, 1910 тонно хартаабха, 682 тонно овощ, 1810 тонно мяха, 3363 тонно hү, 172 тонно ноохо Эхэ орондоо үгөө. Колхозой экономикошье нилээд бэхижэжэ, олзо доходынь 1,5 миллион түхэригтэ хүрэhэн байна.

Гэхэтэй хамта эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр абажа, гүрэндөө элбэгээр худалдаха арга боломжо, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүд эндэ үшөө ехэ. Таряалангайнь ургаса, адууhа малайнь ашаг шэмэ үшөөл бага байhаар.

Ороохо таряа, үбhэ тэжээл, адууhа малай ашаг шэмэ абалгые эрид дээшэлүүлхэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха юhэдэхи табан жэлэй даабарие болзорhоонь урид дүүргэхын тула ажахынгаа доторой арга боломжонуудые гүйсэдөөр элсүүлэн хэрэглэхэ зорилготойгоор колхозой правлени, партком бүхы мэргэжэлтэд, эдэбхитэдтэеэ хамта хэхэ хүдэлмэриингөө тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалан зохёоhон байна.

Зоя Хафизова наймадахи класс дүүргэhэнэйнгээ удаа hаалишанаар хүдэлжэ эхилээ hэн. Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр Зоя хаража байhан үнеэн бүриhөө 2018 килограмм hү hаажа абаба.

Газараа hайнаар эдлэн хэрэглэжэ, адууhа малайнгаа тоо толгойе түргэн олошоруулаад, үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, малай фермэнүүдтэ түрүү шэнэ технологи үргэнөөр нэбтэрүүлээд, энэ табан жэлэй туршада мяха абалгые 1,9 дахин, hү — 1,5 дахин, ноохо хайшалалгые 25 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ. Тиигэжэ гүрэндэ 810 тонно мяхан, 730 тонно hүн, 16,5 тонно ноохон табан жэлэй түсэбhөө гадуур худалдагдаха юм. Колхоз мяха, hү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид, 4,5 жэл соо дүүргэхэ, ноохо, хартаабха, овощ худалдаха түсэбөө 1975 оной гурбадахи кварталда дүүргэхэ зорилго табина.

Табан жэлэй түсэбтэ даабарие болзорhоонь урид дүүргэхэ тушаа эдэ хараалагдаhан хэмжээнүүдынь колхозник гуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшөн хэлсэгдэжэ баталагдаа.

Адууhа малай тоо толгойе түргэн олошоруулха, ашаг шэмыень ехээр дээшэлүүлхын тула эрхим шанартай элдэб янзын үбhэ тэжээл бардам хүрэхөөр бэлэдхэхэ гээшэ гол шухала. Таряанай газар үргэдхэжэ, тарилгын талмайн хубаарилгые зүбөөр табяад, нуга сабшалан, бэлшээриин гектар бүхэнние hайнаар хэрэглэжэ, бүхы ургамалнуудай ургасые али болохоор дээшэлүүлhэнэй ашаар лэ үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ байна. Энэ табан жэл соо ой модо, бургааhа шугы сэбэрлэжэ, мүн ургаса муутай Обор гэжэ бэлшээри хахалаад, хамта 500 гектар шэнэ газар ашаглагдаха. «Сельхозтехникын» аймагай отделениин туhаламжаар энэ газар элдүүрилэгдэхэ байна.

Малда эдюулхэ ороохо таряа, галуунда эдюулхэ белок элбэгтэй ногоон тэжээл ехээр бэлэдхэхын тула hайнаар ургадаг обёос ехээр таридаг боложо, тэрэнээ 885 гектарта хүргэхэнь. Обёос горох хоёрые холижо, 400 гектар хүрэтэр таридаг болохо юм.

Бүхы ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлхын тула ерэхэ жэлhээ эхилэн, шэниисэ, обёосой үрэhэнэй сортнуудые шэнэлхэ, ороохото ургамалнуудаа имагтал нютагтаа таараhан, эрхим шанартай, 1-дэхи, 2-дохи классай үрэhөөр таридаг болохо юм.

200 гектарта үндэр ургасатай, hайса шэб хэжүүлэгдэhэн сабшалантай болохо, уhалагдадаг сабшалангаа 1740 гектарта хүргэхэ байна. Ойрын хоёр жэлдэ Ключик гэжэ газарта үнеэдые оруулжа адуулхаар удаан болзорто хэрэглэгдэхэ hайжаруулагдаhан бэлшээри бии болгохо зорилготой.

Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри хэhэнэй ашаар, хэрбээ үнгэрэгшэ табан жэлдэ гектар бүриhөө 10,6 центнер таряа хуряаhан hаа, юhэдэхи табан жэлдэ таряанай ургасые дээшэлүүлжэ, жэлдээ гектарай дунда зэргээр 15 центнер ороохо абаха, хартаабхын ургасые 52 центнерhээ 80 центнер хүрэтэр, сабшалангай ургасые гектарай 11 центнерhээ 15 центнертэ, олон жэлэй ногооной ургасые 13,5 центнерhээ 20,5 центнертэ, кукурузын ногоон намаае 90 центнерhээ 130 центнертэ хүргэхэ зорилго табигдана. Абтаhан бүхы үбhэ тэжээлынь адууhа малдань бардам хүрэхэ зэргэтэй.

Мяха, hү, ноохо ехээр абахын тула малай эдихэ үбhэ тэжээлэй шанарые hайжаруулха, тэрэнние ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гээшэ гол шухала. Тиимэhээ ойрын жэлнүүдтэ колхоздо үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ түрүү онол аргануудые хэрэглэхэ, тэжээл hайнаар буйлуулжа эдюулдэг болохо байна. Байгша ондо 300 тоннohоо бага бэшэ сенаж, мүн тэды шэнээн витаминтай ногооной гурил бэлэдхэгдэхэ юм. 1975 ондо бүхыдөө 800 тонно хүрэтэр сенаж гаргагдадаг болохо ушартай.

Үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохын хажуугаар, адууhа малай тоо толгойе зүбөөр олошоруулжа, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлэн, фермэнүүдтэ оньhожоруулга үргэнөөр хэрэглэжэ, ажалда түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлжэ, мяха, hү, ноохоной өөрынь үнэ сэн хямдаруулха зорилго табигдана.

Энэ талаар байгша ондоо горитой хүдэлмэри хэгдэхэ. Үхэр малай үүлтэр hайжаруулхын тула ерэхэ жэлhээ эхилжэ бүхы үнеэдээ гүрэнэй племстанциин hайн үүлтэрэй бухын үрөөр искусственна аргаар үрэжүүлдэг болохонь. Тиигэхын тула Новостройко гэжэ газартахи фермэдэ искусственна үрэжүүлгын типовой пункт түхеэрхээр хараална. Байгша он hоо эхилжэ үсхэбэрилгэдэ табихын тула өөhэдынгөө hүтэй hайн үнеэдэй эмэ тугалнуудые багаhаань зүбөөр түлжүүлдэг болохонь. Ойрын хоёр жэлэй туршада жэлдээ 2300—2500 литрhээ дээшэ hү үгэдэг үнеэдые илгаад, ашаг шэмэ ехэтэй малай фермэ эмхидхэжэ байна. Тэрэнhээ гадна, үшөө 200 толгой hайн үүлтэрэй эмэ хашараг, гунжадые ондоо ажахынуудhаа худалдажа абаха юм.

Ингэжэ табан жэл соо үнеэн бүхэнэй hү шэмые 786 килограммаар дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. 1974—1975 онуудай туршада үнеэдэй бүхы байра шэнэдхэн баригдаха. Тэндэнь үнеэдые оньhон аргаар hаадаг түхеэрэлгэнүүд тодхогдохо.

Мяхалиг мал олон болгохын тула ерэхэ жэлhээ хойшо 200-hаа үсөөн бэшэ үнеэдтэ герефордско үүлтэрэй буха табижа үрэжүүлхэ болоно. Мүнөө колхоздо тугал, бяруунуудые байлгаха hайн байра дуталдадаг. Энээнhээ болоно, тэдэнь түргэн томо болоногүй, шахан таргалуулхада шэгнүүрээшье hанаhанда хүрэмөөр дээшэлүүлнэгүй. Тиимэhээ үхэр малые зоотехническэ заабариин ёhoop харууhалха, hайн байраар хангаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Ерэхэ жэлдэ үнеэдые түрүүлхэ, нарай тугал байлгаха типовой байра баригдаха, тугалай хоёр хуушан байра hэлгэгдэн заhагдаха. Обор гэжэ газарта зун-намарай үедэ үхэр бэлшээн таргалуулха талмай түхеэрэгдэхэ юм. Үбэлэй сагта нэгэ доро 300 үхэр шахаха байра ерэхэ жэлhээ шэнээр hэльбэгдэн заhагдаха, тэрэшэлэн буруу, хашараг, шахамал үхэртэ бүдүүн, шэмэтэ тэжээл, талха ороохо худхажа эдюулхэ түхеэрэлгэнүүд хэгдэхэ болоно.

Колхоз саашадаа эхэ хонидоо үбэл эртэ, богони болзор соо хурьгалуулдаг болохонь. Ерэхэ жэлhээ эхилжэ имагтал 1-дэхи 2-дохи классhаа доошо бэшэ, эрхим үүлтэрэй ноохо ехэтэй эмэ зуhагуудые түрүүлхээр үрэжүүлдэг болохо юм. Тиигэжэ табан жэлэй туршада бүхы хонин hүрэгынь hайн классай, ноохо ехэтэй болгогдохо.

Хонидойнгоо үүлтэр hайжаруулаад, зүбөөр эдеэлүүлдэг болоно, табан жэл соо хонин бүриhөө ноохо хайшалалгые 0.8 килограммаар дээшэлүүлхэ гэхэ гү, али тэрэнние 3.8 килограммда хүргэхэ, зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 90-hээ үсөөн бэшэ хурьга абаха зорилготой. Ерэхэ жэлдэ хонидой ноохо хайшалха пунктые үргэдхэжэ, 36 машинкатай болгохо, тэндэнь хонидые угааха ванна түхеэрхэ юм.

Шэнэ табан жэлдэ тус ажахыда галуунууд олоор үсхэбэрилэгдэхэ хараатай. Энэ үе соо жэлдээ 5000 центнер хүрэтэр галуунай мяха абаха гэхэ гү, али нёдондо абтаhанhаа 3 дахин ехэ шубуунай мяхан үйлэдбэрилэгдэхэ болоно. Энэ ажахы галуу үсхэбэрилхэ талаар зарим тэды дүй дүршэлтэй, эдэ түргэн үдэдэг шубуудые hайнаар үсхэбэрилхэ арга боломжотойшье.

Жэлдээ 850 тонно галуунай мяха үйлэдбэрилхэ тусгаар томо байранууд байгша онhоо эндэ баригдажа эхилээд, тэрэнь 1975 ондо дүүргэгдэхэ ушартай. Энэ типовой байрануудай ашаглалгада оруулагдахада, галуунууд түхэреэн жэл соо үсхэбэрилэгдэхэ, тиигэжэ энэ hалбаринь жэлэй ямаршье сагта ашаг олзо ехээр үгэжэ байха юм. Үдэсэтэй, томо галуунуудые зүбөөр илгажа үсхэбэридэ табиха, тэдэнние зундаа адуулхын тула обёос горох хоёрые фермэдэнь дүтэ тариха. Мүн галуу шахахын тула горох, мүн витаминтай ногооной, морхообой гурил ехээр бэлэдхэхэ болоно. Энээнэй ашаар галуунай дальбарaaнуудые харууhалха болзорые хороожо, гол түлэб 75 хоног соо дэгжээжэ шахаад, тус бүринь 3.5 килограммhаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр тушаадаг болохо зорилго табина.

С. Федоров, В. Брулёв гэгшэд ахалагша хонишон Брулёв Павел Алемповичэй отарада сакманщигуудаар хүдэлмэрилнэ. Эндэхи хонишод хаража байhан 610 хонидhоо 570 хурьга абанхай, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хаража байна.

Бүхы hалбаринуудта оньhожоруулга түргэнөөр хэхэ, ажалай эмхидхэлые hайжаруулха талаар эндэ хараалагдаhан хэмжээ ябуулгануудые амжалтатайгаар хүсэндэнь хүргэхын тула тэндэ хүдэлхэ хүнүүдэй мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ шухала. Тиимэhээ колхозойнгоо залуушуулай дундаhаа 50 хүнние техническэ мэргэжэл олгохо училищинуудта hургажа, механизатор болон бусад мэргэжэлтэй болгохо юм. Ажахын мэргэжэлтэдэй хүсөөр колхозник гуудые hургажа байха курсанууд сагүргэлжэ хүдэлхэ болоно. Тэрэнhээ гадна, колхозник гуудай дунда агрозоотехническэ hуралсал үргэнөөр эмхидхэгдэхэ, хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда экономическа эрдэм шудалха курса, семинарнууд сагүргэлжэ үнгэргэгдэжэ байха юм.

Ойрын хоёр жэлдэ колхоз табан хүнние дээдэ hургуулида hургажа, мүнөө дутуу байhан инженер-электрик, инженер-барилгашан, хоёр зоотехник, бухгалтер гэхэ мэтэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ зорилготой.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абажа, гүрэндөө элбэгээр худалдадаг болоходоо, колхоз 1975 ондо бүхы олзо доходоо 1970 онойхиhоо 1,7 дахин ехэ болгохо гэхэ гү. али тэрэнээ 2 5 миллиондо хүргэхэ юм. Хүдэлжэ байhан колхозник бүхэндэ жэлдээ 4200 түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсые табан жэл соо 40 процентээр дээшэлүүлхэ байна.

Мүнгэн олзо доходоо ехэ болгожо, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлhэнэй ашаар 1972-1973 онуудай туршада ажахынгаа бүхы hалбаринуудта хүдэлжэ байhан хүнүүдэй ажалай түлөөhые шэнэ гуримаар үгэдэг болохо. hайн үрэ дүн түйлаhанайнь түлөө бодотоор урмашуулдаг болохо байна.

Эдэ хэмжээ ябуулганууд колхозой бүхы гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ hайшаагдаа. Тэрэнние ямар болзор соо дүүргэхэб, хэн харюусахаб гэжэ хуу тодорхойлогдоо.

«Урдахи табан жэлэйхидэ орходоо хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ жэлэй дунда зэргын хэмжээе 20—22 процентээр дээшэлүүлхэ, хүн зонние эдеэ хоолой зүйлөөр, промышленностиие — түүхэй эдээр гүйсэд хангаха гэhэн зорилго хүдөө ажахын урда табиглана. Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэhэ hуурие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлгэ, хими үргэнөөр хэрэглээд, газар таряалан болон мал ажалда комплексно оньhожоруулга нэбтэрүүлэн, газарай үрэжэл hайжаруулха мелиораци хэжэ, хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хараа шэгэлэлгүүдые шуүд бэелүүлхэ гээшэ тус зорилгые дүүргэхэ шиидхэхэ эрхэ нүхэсэл болоно. Хүдөө ажахые бүри hайн тэнсүүргитэйгөөр таарулан хүгжөөхэ, тэрэнэй түсхай мэргэжэлые бүри гүнзэгырүүлхэ, үйлэдбэриинь томоохон эмхидхэхэ, колхоз, совхозуудта газар, техникын болон хүдэлмэриин бүхы хүсэнүүдые зүбөөр ашаглаха гээшэ гол шухала».

(1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездэй Директивэнүүдhээ).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наада таладань (зүүн гарhаа) пенсионернүүд Я. П. Иванов, урдань барилгашанаар хүдэлhэн, С. И. Иванов, урданай механизатор, И. С. Бодров (урданай бригадир) хөөрэлдэжэ байна.

ХҮН БҮХЭН ХУБИТАЯА ОРУУЛ

Байгша оной февраль hарын игаабари дулаахан энэ үдэр Никольск тосхон хүн зон хүхюун баяртайнууд клуб тээшээ олоороо субаба. Энэ үдэр Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хамтын тоосоото суглаан болоо.

«Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые эндэхи ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта үнэн зүрхэнhөө hайшаан, эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр угтаа. Политическэ, суртал бодолой-теоретическэ удха шанартай энэ тон шухала документтэй сугларагшад ехэхэн анхаралтайгаар танилсаа. Энэшье гайхалгүй. Совет ороной хүгжэн hалбарhан, марксизм-ленинизмын hургаалай унтаршагүй хүсэ шадалые батална энэ гайхамшагта ойн бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай байhанние хүн бүхэн hайн ойлгоно бшуу.

Агуу ехэ Ленинэй нэрэмжэтэ энэ колхоз жэлhээ жэлдэ, түүхэтэ табан жэлнүүдэй үедэшье экономическа хүсэ шадалаа бэхижүүлэн, улам хүгжэн hалбаржа байна. Гансахан hүүлэй долоон жэлдэ таряалангайнь газар 936 гектараар үргэдхэгдэжэ, мүнөө тэрэнь 8485 гектарта хүргэгдөө. Гүрэнэй зүгhөө ажахыда баhал ехэхэн туhаламжа хүргэгдэнэ. hүүлэй найман жэлэй туршада эндэ ой модо, бургааhа шугы сэбэрлэхэ, намаг хатааха хүдэлмэридэ зорюулагдажа, гүрэнhөө бусаалтагүйгөөр 300 мянган түхэриг үгтэhэн байна.

Мүнөө колхоздо 56 трактор, 24 автомашина, 23 комбайн болон бусад зэр зэмсэг бии. Ажахынь фермэнүүдтэ 1700 үхэр, тэрэ тоодо 600 үнеэн харууhалагдана. Мүн хоёр мянган гахай, 10.4 мянган хонин hүрэг, 5 мянга шахуу галуунууд үсхэбэрилэгдэнэ.

Колхозой ажалшад үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө шэнэ табан жэлэй даабарие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр мүрысэн ажаллана. Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тус ажахы гүрэндэ ороохо таряа худалдаха түсэбөө 110.3 процент, хартаабха — 117, hү — 113. мяха—115. ноохо — 101 процент дүүргээ.

Тиигэбэшье эдэ түйлаhан зарим тэды үрэ дүнгынь никольскынхидай hанаае гүйсэд амаруулжа шадахагүй байhаниинь ойлгосотой. Тиимэhээ партиин XXIV съездын табиhан асари ехэ зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхын тула хүн бүхэн бүрил габшагай шангаар хүдэлхэ ёhотой болоно. Мүн хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудые бүри хурданаар хүгжөөхэ хэрэглэгдээгүй арга боломжо, нөөсэнүүд колхоздонь үшөөл ехэ ха юм.

Энээн тухай колхозой түрүүлэгшэ С. Б. Устиновай элидхэл соо, тэрэнние зүбшөн хэлсэлгэдэ хабаадалсаhан колхозник гуудай үгэ соошье элитээр харуулагдана. Суглаан дээрэ 1971—1975 онуудай табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ тушаа колхозой правлени, парткомой ажахынгаа мэргэжэлтэд, бригада, фермэнүүдэй эдэбхитэдтэй хамта хараалан зохёоhон эмхидхэлэй болон техническэ хүдэлмэриин хэмжээ ябуулгануудта онсо анхарал хандуулагдаа.

Колхозой үйлэдбэриин гол баялигынь — газар болоно. Тиимэhээ ажахы дотороо таряанай газарые али болохоор үрхэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ гээшэ гол шухала гэжэ сугларагшад нэгэн hаналтайгаар мэдүүлнэ. Энэ табан жэлэй туршада ой модо бургааhанhаа сэбэрлэжэ, 500 гектар шэнээр хахалжа элдүүрилхэ гэхэ гү, али жэл бүри таряалангаа 125 гектараар үргэдхэхэ юм.

Таряалангай газар үргэдхэхын хажуугаар. бүхы ургамалнуудай ургасые саашадань дээшэлүүлхэ гээшэ баhал тон шухала. hүүлэй жэлнүүдтэ эндэ зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Газараа яhала hайнаар элдүүрилнэ, тэндэ бүхы хүдэлмэрие агротехническэ болзор соо hайн шанартайгаар хэнэ, таряалан зээрээ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргана. Жэшээлхэдэ, нёдондо тэндэ 1678 центнер минеральна үтэгжүүлгэ, 300 тонно аммиактай уhан, 7500 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Энээнэй ашаар таряалангай гектар бүриhөө 14,4 центнер ороохон абтаа гэхэ гү, али табан жэлэй саада тээхидэ орходоо ургасань гектарай 2,7 центнерээр дээшэлбэ.

Илангаяа ажахын нэгэдэхи тракторна (бригадирынь Л. Ф. Кравцов), хоёрдохи тракторна бригаданууд ороохо таряанай үндэр баян ургаса хуряагаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Наташа Калашникова hаалишанаар хүдэлжэ эхилhээр 2 жэл болобо. Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр Наташа басаган хаража байhан үнеэн бүриhөө 2142 килограмм hү hаажа абаhан. Мүнөө Калашникова 12 hаамхай үнеэдhээ үдэрэй туршада 100 килограмм hү hаажа абана.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

hүүлэй хэдэн жэлэй туршада таряагаа богони болзорто, hайн шанартайгаар амяарлан хададаг, хуряадаг болоhоной ашаар ороохо ехээр суглуулжа абана. Таряа хадалга, хуряалгада эрхим ажалай жэшээ харуулан хүдэлдэг шадамар бэрхэ комбайнернууд Е. Е. Варфоломеев, М. И. Калашников, Л. Т. Варфоломеев, Х. Сигабатулин болон бусадай нэрые колхозойхид омогорхон дурдадаг.

Ороохо таряанай ургасые үшөө ехээр дээшэлүүлхэ арга боломжо эндэ бии гү? Гүйсэд бии. Эгээл энээн тухай элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэhэн колхозой главна агроном С. Е. Брылев болон бусад тодорхойгоор хэлээ. Шэнэ табан жэлдэ таряанай ургасые гектарай 15 центнертэ хүргэхын тула тарилгын газарай хубаарилгые хубилгажа, ехэнхидээ нэгэдэхи, хоёрдохи классай, нютагтаа тааpahан сортын үрэhөөр таридаг болохо гэжэ суглаанда хабаадагшад тэмдэглэбэ. Таряалан дээрэ элдэб янзын үтэгжүүлгэ ехээр оруулха, авиаци хэрэглэжэ, таряалангай буртаг үбhые сэбэрлэхэ зорилго табигдана.

Колхозник гуудай бүхы hанамжа дурадхалнууд табан жэл соо хэгдэхэ хүдэлмэриинь эмхидхэлэй хэмжээ ябуулганууд дотор хуу оруулагданхай. Жэшээлхэдэ, таряанай газарта жэл бүри 300 тоннohоо бага бэшэ аммиактай уhа, 400 тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 4000 тонно наг шэбхэ оруулха гэжэ тэдэ хэмжээ ябуулганууд соонь заагданхай.

— Үтэгжүүлгэ hайса оруулха, эрхим шанартай үрэhэ тариха. севосборот зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ hайн aaб даа. Теэд би эндэ техникэ hайнаар хадагалха. харууhалха, зүбөөр ашаглаха тухай дурдахаяа hанаhаб, — гэжэ комбайнер И. С. Ерофеев хэлэбэ. — Гэбэшье манай колхоздо, сэхыень хэлэхэдэ, бүхы трактор, машина hайнаар хүдэлгэгдэнэ гэхын аргагүй. Техникэмнай ехэнхидээ газаа талада орхигдошоод, жэбэржэ хэбтэдэг. Комбайнуудшье шанар муутайгаар заhабарилагдана, энээнhээ болоно. тэдэнь хуряалгын үедэ эбдэрнэ, ургасашье гээлтэ хоролтодо оруулагдана.

— Хамтын зөөри гамнаха, арьбалха асуудалые мартажа болохогүй, — гэжэ колхозник Ф. Г. Кириллов үгэ дотороо хэлэнэ,—Жэшээлхэдэ, тракторhaa гараhан хуушан тоhыень адхажархидаг зантайбди. Энээнние суглуулаад, түлишэ болгоходомнай яанаб. Тиигээ hаа, хэды ехэ мүнгэ зөөри алмагдахаб. Имэ юумэнүүдые дурдаха болоо hаа олон.

Мал ажалые саашадань хүгжөөхын тула үбhэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ асуудалда колхозой гэшүүд горитой

Соёлшод — малшадта

ЗЭДЭЛЫШ, ДУУМНАЙ, ЗЭДЫН ГОЛООР

...дын эхиндэ гү, али Ута-Нюр... угышье haa. Хорюултада ... али Санагын голдо мал дахажа ...ан залуу басаган, али адуушан ...үүн юу хэжэ, юугээр hамаржа ...тайб? Хамагай түрүүндэ дуу ...жэмөөр ааб даа. Өөрөө дуулажа ... али лимбээр наадажа, үгышье ... транзисторта зэдэлhэн шэнэ ...най аялга шагнажа байха.

...най Санага нютагай залуу...улай дунда бэлигтэйшүүл — ...шад, хатаршад, хүгжэмшэд, ... ушалгын мастернууд яhа... олон юм. Мүн уран шүлэг, ...дай аман үгэ, домог туужа бэ...жэ абагшад, алта мүнгэнэй на... дархашуул бии байха.

...ёлоймнай байшанда hаядаа ...нэ бүри залуушуул олоороо ...аржа, уран hайханай харал... бэлдэдэг болонхой. Репети...дэйнгээ хоорондуур концерт ...эр табина.

...ансашье өөhэдынгөө соёлой ...шанда бэшэ, мүн хүршэ нюта...айнгаа клубуудта ошожо, ма... залуушуул уран бэлигээ ха...ужа байдаг юм. hаяхан Енгор... клубта ерэжэ, «Дружба» ...хозой гэшүүдтэ эдэнэр hонир...той концерт харуулаа.

...нэ табан жэлэйнгээ түсэбые ...орhоонь урид дүүргэхын тү...лөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байhан малшадтаа, илангаяа Санага тосхонhоо холуур, 15—20 модоной газарта малтаяа үбэлжэжэ байдаг Зэдэ, Хорюулта гэжэ голнуудай малшадта айлшалжа, тэндэнь концертнүүдые табидаг, лекци уншадаг шэнэ кинофильмнүүдые харуулдаг заншалтайбди. Үшөө үнгэрэгшэ жэлэй декабрь hара соо 11 хүнhөө бүридэhэн манай агитбригада дээрэ дурдагдаhан голнуудай 10 гаран гүүртэнүүдэй малшадта концертнүүдые харуулжа ерээ hэн. Энэ агитбригадатай суг ябалсаhан совхозоймнай парткомой секретарь М. Ж. Тудунов КПСС-эй XXIV съездын, мүн СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудаар лекцинүүдые уншаhан, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн байна.

Агитбригадын гэшүүд, ветеринарна эмшэн Павел Шагдуров, малшан Антонида Тарбаева, совхозой хүдэлмэришэн Василий Гомбоев, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэ Светлана Бадмаева, мүн бусад хүнүүд уран дуу, хүгжэмөө зэдэлүүлжэ, хатар наада харуулжа, холын гүүртэнүүдэй малшадые ехэтэ баясуулhан байна. Мүнөө энэ февраль hара соо энэ агитбригада холын гүүртэнүүдтэ дахинаа ошожо ерэбэ.

Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлые ажалай амжалтануудаар, hайн урэ дүнгүүдтэйгээр угтаhан малшадта хирэ хирэ болоод лэ айлшалжа, шэнэ hонинуудые дуулгаха, уран hайханай харалгада бэлдэжэ байhан концертынгээ шэнэ программын зарим номернуудтай танилсуулжа үрдибэбди.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярай hайндэрые энэ жэлдэ тэмдэглэхэмнай. Мүн 1973 ондо Буряад ороноймнай ехэ hайндэр болохо байна. Тиимэhээ манай соёлой ордоной коллектив энэ hайндэрнүүдтэ эртээнhээ бэлдэжэ, республикын уран hайханай харалгада табиха концертнүүдэйнгээ программын номернуудые зүбшэн хэлсэжэ байнабди. Тиигээд мүнөө жэлhээ уран hайханай харалганууд эхилхэнь ха юм.

Соёлой хоёр жэлэй доботолгын үедэ hуурин тосхонуудые шэмэглэхэ, ногооруулха, болбосон түхэлтэй болгохо талаар манай комсомолшууд, залуушуул аймаг дотороо мүрысөө үүсхэhэн байха юм. Палисаднигуудые барижа, модо тариха, стадион болон спортын талмайнуудые түхеэрхэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые манай залуушуул өөhэд дээрээ даажа абаха гэжэ шиидэнхэй.

Манай залуушуул мүн ажал хүдэлмэри дээрээ жэшээ харуулжа, hайн амжалтануудые түйлана. Аймаг дотороо түрүүлэн совхознай энэ жэлэй мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ. Энээндэ комсомолой гэшүүн, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутат Цырен-Долгор Борьбеевагай дааhан мал шахалгын гүүртын комсомол-залуушуулай хубита ехэ. Тэдэнэр хашараг, сарнуудые намартаа, үбэлдөө шахаха зуураа, толгой бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ дундаа зэргээр 840-өөд граммаар нэмээжэ байна.

Санага нютагай эдэ бүхы ажал хэрэгүүд соо юhэдэхи табан жэлэй дорюун алхамууд мэдэрэгдэнэ. Иигэжэ манай нютагай залуушуул холын гүүртын малшадые соёл культурын талаар hайнаар хангаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

С. АРДАЕВ,
Захааминай аймагай Санагын соёлой байшангай директор.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Калиновка тосхоной эд бараанай магазинда наймаашанаар хүдэлдэг Мария Васильевна Серкова нютаг соотоо суурхаhаар үнинэй.

Нютагайнь хүнүүд Мария Васильевнада ехэ дуратай юм. Юундэб гэхэдэ, энэ залуу наймаашан хүн зондо тон уриханаар хандадаг, хэндэ юун хэрэгтэйб, шэнэ ямар эд бараан ерэнэб — энээн тухай дуулгадаг юм.

— Мария Васильевна залуушье haa, нилээд дүй дүршэлтэй болоhон наймаашан гээшэл даа. Магазинда ороходоо, юумэ худалдажа абангүй гарахагүйш. Урин хүн наймаашанаар хүдэлхэдөө ондоол байна.

Энэ магазиннай коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбөө 102 процентээр дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаашан М. В. Серкова.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

КЛУБАЙ ҮҮДЭНДЭ — ...ОМО СУУРГА

...ын аймагтахи Дээдэ-Бургал... тосхон багаханшье haa, улад ... олон. Тэрэнэй түхэл ша... шэнэ барилганууд шэмэглэ... залуушуул hургуули дүүр... түрэл нютагтаа hайн дураа... ажэ, колхозойнгоо ажал хү...ридэ шударгы hайнаар хү...жэ байна. Ажалай hүүлээр сү... сагтаа кино хаража, хатар ...жа байхаяа хэн арсахаб? ...эндэхи улад зон тиимэ арга ...гүй байна бшуу.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хүүгэдэй ... ба клуб ууралаар дулаа...гдаха боложо, түрэлхид, за...шуул ехэтэ баярлаа hэн.

— Мүнөөмнай ёhотойл гоё саг ... байна даа. Урдань энэ клу... пеэшэнүүдые түлижэ, арай ... дулаасуулагша hэмди. Мү... ууралаар дулаасуулдаг бо... Клубнай ёhотойл hай... хүдэлжэ эхилхэнь ха, — гэжэ ...нь клубай пеэшэ түлижэ ...hан эхэнэр хөөрэдэг hэн.

... Бургалтайн зондо удаан ... болоогүй. Үнгэрhэн жэлэй ... hарын эхеэр зарнимашуу... ажалдаа хайша хэрэг хандаха боложо, халуун уhанай ... түмэр хоолойнууд үбэлэй ...ндэ хүрэжэ тэhэршоо. Тии... клубтаа пеэшэнээ дахинаа ...ха баатай болоо hэн.

Мүнөө эндэхи клубай үүдэндэ ... суурга үлгөөтэй байдаг боло... Ушарынь юуб гэбэл, клубай ... дууhажа, энэ соёлой гу... хаагдашаба ха юм.

— Клубаймнай хүдэлхэсэ бо... үбэлэй үдэшэ ута шэнги ... Залуушуулнай юу хэхэ ... тээшэбибди гэлсэдэг болон... Тиигэнгүй яахаб?!

...эндэхи «Мир» колхозой нэгэдэ... отделениин комсомолой эхин ...зации соёл гэгээрэлэй хү...ри hайжаруулха талаар би... ажал хэнэгүй гэжэ тэмдэг... Уран hайханай бүлгэм эм...жэ, концерт наада бэлдэнэ... клубайнгаа даагшада туhа... үзүүлнэгүй.

Дурдагдаhан дутагдалнуудые ...ха талаар колхозой партко... ба сомоной Соведэй дарганар ... абаха юм аабза.

В. БАИНОВ.

ЭРХИМЛЭГШЭДТЭ — УЛААН ТУГ

Газетэ, журнал, бэшэгүүдые саг болзор соонь ажалшадтаа хүргэхын тула Улаан-Үдын почтамтын 2-хи, 12-хи, 19-хи, 32-хи отделенинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргадаг юм. Хэлхеэ холбооной энэ отделенинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана.

Хэлхеэ холбооной 2-хи отделениин начальник М. У. Климова ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадана. Ленинэй ордента ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдтэ шэнэ газетэ, журнал, бэшэгүүдые саг болзор соонь хүргэжэ байдаг.

Отделениин хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ оролдосотой hайнаар хүдэлөө. Эдэнэр хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 8.404 түхэригэй олзо оруулhан байха юм. Улаан-Үдын почтамтын хүтэлбэрилэгшэд энэ амжалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг барюулаа hэн.

12-хи, 19-хи, 32-хи отделенинүүдэй коллективүүдтэ коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо. Хэлхеэ холбооной энэ түрүү отделенинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй эхинhээ бүри эдэбхитэйгээр ажаллана. Социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаhаар. Эдэнэр ажалшадай эрилтые hайнаар хангажа шадана.

Н. БАТУРИНА,
Улаан-Үдын почтамтын түсэблэлгын таhагые даагша.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДТЭ АНХАРАЛТАЙГААР ХАНДАХА

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделенидэ ажалшадай бэшэг ба гомдолнуудай ямараар харагдадаг, шиидхэгдэдэг байhан тухай асуудал Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ээлжээтэ заседани дээрэ харагдажа, энэ асуудалаар тус предприятида парти ба правительствын тогтоолнуудые дүүргэхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта тус предприятида нилээд ехэ дутагдалнууд үшөөл байhаар. Отделениин хүтэлбэрилэгшэд ажалшадhаа ороhон бэшэг ба гомдолнуудай гол удхые гүйсэд обёорногүй, гомдол бариха шалтагаануудые усадхаха талаар хэмжээ абанагүй. 1971 оной турша соо хамтадаа 309 мэдүүлгэ, гомдол ороhон байна. Тэдэнэй 39-ниинь hараhаа дээшэ саг соо харагдаhан байха юм.

Отделениин начальник А. А. Кванталиани элдэб асуудалаар хандаhан ажалшадтай хөөрэлдэхэ графигаа хазагайруулдаг, тэрэ графигынь олоной хараха газарта үлгэгдөөгүй байха юм. Харин начальнигай орлогшо ажалшадтай хөөрэлдэхэ график үшөө үгы байhаар.

Тус предприятиин захиргаанай таhагууд ба ондоо газарта оршодог зургаануудта ажалшадай мэдүүлгэ, бэшэг, гомдолнуудые саг болзортонь хаража, зүбөөр шиидхэхэ талаар ехэ дутагдалнууд дайралдана. Тиимэhээ тэрэ дороо шиидхэгдэхэ асуудалнуудаар ажалшад дээдын зургаануудта хандаха баатай болоно. Зарим гомдол, мэдүүлгэнүүдтэ ёhын тэдысэ харюу үгтэдэг байха юм.

Дээрэ дурсагдаhан дутагдалнуудые дары түргэн усадхаха талаар зохихо хэмжээ абахыень түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник А. А. Кванталианиие республикын Министрнүүдэй Совет уялгалба.

БАГШАНАРАЙ АНХАРАЛДА

ШЭНЭ НОМУУД

hурагшадые марксистско-ленинскэ үзэл бодолтойгоор, коммунис ёhо заншалаар хүмүүжүүлгэ түүхын багшанарай гол зорилго болодог. Ушар тиимэhээ багшанар заажа байhан материалаа hурагшадта hайнаар ойлгуулхаhаа гадна, обществын хүгжэлтын хуулинуудые мэдэхэ болгодог гээшэ.

Энэ талаар абажа харахада, П. А. Некрасовай **«Дунда hургуулинуудай hурагшадта түүхын ойлгомжонуудые зааха методико»** гэhэн ном hонирхолтой. Одессын университедэй СССР-эй түүхын кафедра энэ номые бэлдэжэ, хэблэн гаргаа.

Курган хотын багшанарай институт Г. А. Прохоровагай бэшэhэн **«СССР-эй түүхын хэшээлнүүдтэ В. И. Ленинэй зохёолнуудые хэрэглэлгэ»** гэhэн ном 1971 ондо хэблэгдэhэн байна. Түүхын багшанарай ажал хүдэлмэреэр hонирхоходо, дунда hургуули дүүргэгшэд дээдэ hургуулида ороходоо шалгалтануудта Ленинэй зохёолнуудай хэhэгүүдые зүбөөр хэрэглэжэ шаданагүй гэжэ элирүүлэгдээ гээд автор тэмдэглэнэ. Энэ темэтэй холбоотой методическа литературын хуряангы шэнжэлэл тус ном соо үгтээ. СССР-эй түүхын хэшээлнүүд дээрэ В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалха талаар иимэ аргануудые автор хэрэглэхэ гэжэ дурадхана гэбэл: Ленинэй хэлэhэн үгэнүүдые хэрэглэжэ шадаха тухай; Ленинэй зохёолнуудые hурагшадай өөhэдөө уншаха, багшын хүтэлбэри доро тэрэнээ шэнжэлхэ тухай; түсэб, тезисүүд ба конспектнүүдые табиха тухай; Ленинэй зохёол тухай реферат hурагшадта бэшүүлжэ hургаха тухай; Ленинэй хэлэhэн үгэнүүдые бэшэhэн грампластинкануудые хэрэглэхэ тухай. Эдэ бүгэдэ түүхэ заадаг багшанарта ехэ туhатай байхань дамжаггүй.

«hургуулинуудай түүхын ба обществоведениин курснуудта Агуу ехэ Октябриин социалис революци шудалха тухай» гэhэн ном соо энэ темые яажа, ямар түсэбөөр шудалхада зохисотойб гэжэ дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнэ. Тус ном Москвада хэблэгдэhэн. Москвагай Ленинградска районой түүхэ ба обществоведени заадаг багшанарай дүй дүршэл энэ методическа дурадхалнуудай үндэhэ hуури боложо ороо. Хэшээлэй түсэб нилээд тодорхойгоор үгтэбэ.

Ахалагша классууд ба тусхай мэргэжэлэй дунда hургуулинуудта шэнэ предмет — обществоведени заагдадаг болоhоор хэдэн жэл үнгэрбэ. Политхэблэл **«Обществоведение»** гэжэ учебник хэблэн гаргаhанай удаа **«Обществоведени үзэхэ талаар хрестомати»**, hүүлээрнь **«Обществоведени заадаг багшанарта туhаламжа»** гэhэн хэдэ хэдэн брошюрануудые нэмэжэ хэблэн гаргаа. Эдэ номууд багшанарта нилээд ехэ туhаламжа болоhон байха.

Ленинградай А. И. Герценэй нэрэмжэтэ багшанарай институт **«Обществоведени заалгын методико»** гэhэн hайн ном 1971 ондо хэблээ hэн. Номой авторнууд А. В. Дружков, М. П. Овчинникова энэ предмет заалгаар hүүлэй жэлнүүдтэ түйлагдаhан амжалтанууд ба түрүү дүй дүршэлые согсолhон байна.

Р. Б. Вендряковскаягай **«Обществоведениин программада түүхын материализмын асуудалнуудые шудалалга»** гэhэн ном Москвада 1971 ондо хэблэгдээ hэн. Энэ ном соо түүхын материализм шудалхада ямар онол арга хэрэглэхэдэ зохид бэ гэhэн асуудалда харюу үгтэнхэй.

Эдэ номуудай түүхэ заадаг багшанарта туhаламжа болохо байhаниинь дамжаггүй.

И. БОГОМОЛОВА,
республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэ.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

ЗОРИГТОЙШУУЛАЙ НЭГЭН

Дээдэ-ТАЙЛСА hууриндa совхозой контороhоо холо бэшэхэнэ бишыхан гэр байдаг. Эндэ пенсионер багша Полина Ильинична Жиракова ажаhуудаг юм. Наhажаал боложо ябаhаншье haa, үшөөл хүнгэн эхэнэр орожо ерэгшэдые урин налархайгаар угтажа баясуулдаг. Тиигээдшье гэртэнь хододоо уни бутарма дулаахан, бүхы юумэнниинь нягта сэбэрээр хуряагданхай байжа, бүришье аятай болгодог.

Олон хүнэй ами наhые абархын түлөө зоримгойгоор тэмсэжэ гараhан, үхэлэй урдаhаа нэгэнтэ бэшэ хаража үзэhэн хүн гэжэ Полина Ильиничнае нютагайхиниинь hайн мэдэдэг, магтан хэлсэдэг, хүндэлдэг юм.

...Хахад hүниин үнгэрhэн хойно басагадай хамтын байрын үүдэ хэншьеб айхабтар шангаар наргажа, тоншожо эхилбэ. Багшанарые бэлдэдэг Шэтын нэгэ жэлэй курсануудта hуралсадаг арбан долоо-найматай басагад үшөө унтаагүй байгаа hэн. Тэдэнэрэй зариманиинь хэбтэридээ ном уншажа, нүгөөдүүлынь — хубсаhа хунараа хадхажа, сэбэрлэжэ, харин Полина юушьеб хэжэ hуугаа бэлэй.

Олон солдат дахуултай сагаантанай офицерэй орожо ерэхэдэнь, Полина хэжэ байhан ажалаа түргэн орхибо.

— Эдир большевик басагадые амаршалхада аятай байна-а! Бэреэдүүд мэндэ амар! Хүлеэгдээгүй орожо ерэhэндэм хүлисэнэ бээзэт. Манда абтаhан мэдээнүүдэй ёhоор, таанар хэхэ ёhогүй хэрэгүүдтэ оролсоно хэбэртэйт, — гэжэ дээрэлхүүгээр ганираад, таhалгын тэг дунда зогсожо, хойноо байhан солдадуудта «Эхилэгты!» гэhэн захиралта дары үгөө hэн.

Нэгжүүлэй болоходо, тиимэшье үлүү баримтанууд олдоогүй. Юуб гэхэдэ, багша болохо басагад нюусаар уншадаг, хоригдонхой номуудаа ондоо тээ нюуhан байба. Тиигэбэшье haaнь, хубсалжа үрдиhэн, үрдеэгүй нюсэгэн басагадые гэрэй подвал соо хаагаа hэн. Үглөөдэрынь хэдэн хүниие мүшхэhэн, үгэ алдахуулжа ядаhан байна. Тиигэжэ хэhэн гэмэйнь тодороогүй дээрэhээ басагадые табиха баатай болоо. hүүлдэнь большевик Китаевай туhаламжаар hуралсалаа үргэлжэлүүлхэеэ Верхнеудинск ерэhэн байгаа.

Тэрэ үедэ Байгал шадар совет эдэбхитэдые сагаантан буудадаг, хүдөө hууринай гудамжада үлгэжэ аладаг бэлэй. Полина Жиракова хашуулжа байбашье, багшанарай курса амжалтатай дүүргээ. Мэргэжэлтэй болоhон залуу басагые Мухар-Шэбэрэй Шаралдай hууринда хүдэлхыень эльгээhэн юм. «Хэниие яажа hургахаб?» гэhэн асуудал басаганай урда гараа hэн ааб даа. Шаралдай hууринда үдэртөө сагаантан эзэрхэлдэхэ, харин hүни болоходо партизанууд бии болодог, сагаантаниие hүрдөөдэг байгаа бшуу. Тайгада байрлаhан партизануудтай харилсаа холбоон нэгэтэшье таhардаггүй hэн.

«Японтон дүтэлжэ байнхай... Мүнөө Петровско завод дээрэ хаш. Үшөөшье дүтэ ерэжэ магад...» гэhэн зэрэб үгэ нэгэтэ дуулдаhан байгаа. Тэрэ hүни залуу багша унтангүй хонoo hэн. Хаб харанхы hүниин тэн. Тиигэжэ байтар, хүнэй шууялдаан, моридой инсагаалалдаан, буугай hүрэхэнь дуулдажа, эндэ тэндэ тэhэрэлгэнүүд нээржэ, түймэрэй утаан hууриниие бүрхөөн, харанхы hүниин номгон байдалые таhалдуулаа hэн.

Имэ аюулта ушар тохёолдуулhан японтоной отряд тэрэ hүниндөө саашалжа, шуhата замаа үргэлжэлүүлээ. Үглөөдэрынь алуулhан хүнүүдые хүдөө табяа. hүүлдэнь наhажаал болоhон хүдөөгэй фельдшер багша хоёрой харууhаламжа дээрэ шархатаhан 57 хүн үлэhэн байгаа. Тэдэнэрэй зариимыень мори тэргээр ойдо байрлаhан партизануудта абаашаа. Теэд партизануудай эдеэ хоолой нөөсэ тиимэшье элбэг бэшэ haaб даа. Имэ хүшэр үеын тудалдаад байхада, фельдшер багша хоёр гэрhээ гэртэ ябажа, ой ошожо, шархатагшадта яаралтай туhаламжа үзүүлдэг hэн. Иигэжэ олон үдэрэй туршада аргалаа, эдэгээхые оролдоо. Полина ой ошоходоо, хүдөөгэй басаганай хуушарханхай хубсаhа үмдэжэ ошодог hэн. Хойно хойноhоо сошордолтой үдэрнүүд hэлгэгдэдэг, аюулта hүнинүүд эхилдэг болоо. Өөhэдынгөө ами наhанай түлөө айжа, зоригоо мүхөөгүйшье haa, шархатагшадай хуби заяанай түлөө hанаагаа зободог, сэдьхэлээ үбдэдэг байгаа бшуу. Тиигээгүйдэнь аргагүй бэлэй. Юуб гэхэдэ, японтоной бишыхан отрядууд олон байжа, гэм зэмэгүй хүнүүдые буудажа аладаг, тонодог, гэрыень галдадаг hэн.

...Баhа нэгэ hүниин тэг дунда үүдыень хүн үсэд нэтэрүүгээр тоншобо. Полина шархатагшадые hаял эрьеэд ерэhэн байгаа. Үүдэ нээхэдэнь, японтоной жада үбсүүндэнь тодхогдобо. Япон, ород хэлэн дээрэ тал-мүл шолшогоноходоо, уhа уухаяа hананабди гэhэн аад, архи уубал бүришье hайн гэжэ нэмээгээд, басаганай пулаадта зуруулай гал аhаахаяа hанаа hэн. hүүлдэнь будүүлигээр тэбэрижэ, орон тээшэ шэрэбэ. Басаган шадал соогоо сухалдажа, бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ эхилбэ. Эгээл энэ үедэ үүдэн нээгдэжэ, сагаантан олоороо ороhон байгаа. Тэдэнэй нэгэн:

— Аа, залуу басаган! Нэрэмэл архияа стол дээрэ таби! Үгы гэхэдээ болохо аабзаш. Тэншүүржэ бү бай! Хуу бэдэрхэбди. Олоо haa буудахабди, олоогүйшье haa буудахадаа манай дуран, — гэжэ хэлээд, басаганай hиихэнүүдые шэхэнhээнь хуура татажа абаа hэн. Нүгөөдэ золигынь гартань аhалдажа, хурганайнь бэhэлиг ходолжо абаад, халааhандаа хэлгэндээ хажуу тээгүүрнь түлхижэ унагаамсаарнь, Полина hамбаашалан, газаашаа тэрьедэжэ гараа бэлэй. Үүдэ гарахатайнь тэндэ буугай дуун нээржэ, басаганай гарhаа халуун шуhан гоожожо захалаа. Талаан болоходоо, хүнгэнөөр шархатаhан байгаа. Хэдэн дахин ябаhан танил зүргөөрөө тэрэ hүниндөө партизануудта ошоо hэн.

Сагаантанай сэрэгүүд, япон отрядуудай намнагдаад байхада, hууриндаа бусажа, ажалдаа хам ороhон байна. Залуу багшада ами наhаяа абаруулhан хүдөө нютагайхид Совет засагай түлөө Буряад нютагта, Алас-Дурна зүгтэ тэмсэлээ үргэлжэлүүлhэн намтартай. Полина Ильиничнашье тэдэнэртэй хамта ангиин дайсадтай тэмсэл ябуулжа захалаа бэлэй...

Полина Ильинична Жиракова багшалhан жэлнүүдэйнгээ туршада хэдэн олон хүбүүд, басагадые hургажа, хүмүүжүүлжэ гаргаа. «Гарыень ганзагала, хүлыень дүреэдэ» хүргэhэн шабинартаа эрэлхэг зоригтой, сэхэ сэбэрээр ябахые заагаа бшуу. Мүнөө тэдэнэрынь дээдэ мэргэжэлтэй багшанар, инженернүүд, эрдэмтэд, медигүүд болонхой. Булта өөрынгөө зоригтой ябаhан, айхые мэдэхэгүй багшаhаа жэшээ абадаг байна.

Совет засагай түлөө зоригтойгоор тэмсэжэ гараhан хүдөөгэй багша пенсидэ гараашье haa, залуушуултай дүй дүршэлөө хубаалдадаг, туhаламжа үзүүлдэг, ниитын хэрэгүүдтэ хабаадалсадаг зангаараа. Имэл гүб даа, ангиин тэмсэлэй үедэ хатуужаhан зоригтойшуулай эсэхэ сусахаяа мэдэхэгүй зүрхэн!

Б. ЛАЙДАПОВ,
В. СИВКОВ.
Хориин аймаг.

ГДР Советскэ Союз хоёрой хоорондохи экономическа харилсаа жэл ерэхэ бүри хүгжэнэ. Тэдэнэр хэрэгтэй эд бараагаа аналсана. Ганса үнгэрhэн жэлдэ ГДР-hээ эльгээгдэhэн эд бараанай ...зэн 11 процентээр дээшэлээ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Карл-Маркс-Штадтахи «Модуль» гэжэ зоводто ...дэhэн станогуудай шэнэ парти. Эдэ станогууд автомобиль бү...дэ хэрэглэгдэхэ байна.
АДН-ТАСС-ай фото.

Американо-хитадай коммюнике

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Хитадта США-гай президент Р. Никсонэй аяншалга тухай американо-хитадай коммюникегэй текст эндэ тунхаглагдаа.

Коммюникеhээ ойлгоходо, хоёр талын харилсаанда хабаатай асуудалнуудhaa гадна, мүн уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнууд зүбшэлэгдэhэн байна.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй, США-гай президентын хоорондо политическэ холбоон тогтоогдоо, мүн «США-гай ба КНР-эй хоорондын харилсаае заhаруулха тушаа, тэрэшэлэн хоёр талые hонирхуулдаг бусад асуудалнуудаар нилээд дүүрэн, сэхэ хөөрэлдөөнүүд» болоо гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Эдэнэр «элдэб аргаар, тэрэ тоодо хоёр ороной хоорондын харилсаае саашадань заhаруулха ба али али талые hонирхуулдаг асуудалнуудаар hанал бодолоо мэдэлсэжэ үргэлжэлхэ зорилгоор тодорхой зүбшэлгэнүүдые хэхын тула Холбоото Штадуудай дээгүүр тушаалтай түлөөлэгшын үе үе Пекин ошодог байлгые оруулалсан, харилсаа холбоогоо сахиха» гэжэ хэлсээ.

Уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар юрэл зүблэрhэн юрэнхы хараа бодолнууд бэшэ, харин тала бүхэнэй баримталдаг хараа бодолнууд коммюнике дотор найруулагдаа. Тэдэнэй тоодо Вьетнамай асуудал, Тайваньдахи байдал, Корейн нэгэдэлгэ, Японой политикые сэгнэлгэ, Инди-Пакистанай хёмороон ороно.

«Социальна байгууламжануудай, гадаадын политикын талаар Хитадай ба Холбоото Штадуудай хоорондо ондо ондоо хараа бодол бии байна» гэжэ коммюнике дотор бэшэгдээ.

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын долоон пунктhaa бүридэhэн дурадхалнуудые, Корейе амгалан аргаар нэгэдүүлхэ асуудалаар Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительствын дурадхаhан программые дэмжэхэ тухайдаа Хитадай тала мэдүүлбэ.

«Өөhэдынгөө хуби заяае гадаадын хамааралгагүйгөөр тодорхойлхо арга Индохитадай арадуудта олгохо шухала», «хэлсээнүүдэй үндэhөөр асуудалнуудые шиидхэхэ ябадал» США-гай үг зорилго болоно гэхэ зуура, энээниие түйлаха үндэhэ hууринь, коммюнике дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhoop, США-гай 1972 оной январиин 27 ной дурадхалнууд болоно гэhэн юрэнхы мэдүүлгээр хизаарлаад, Холбоото Штадууд урдшгаа хараа бодолнуудые баримталhаар үлэбэ. Эдэнь Тхиеугэй хархис засаг үлөөхэ зорилготой дурадхалнууд гэгдэжэ Вьетнамай Демократическа Республикын зүгhөө бүруушаагдаhан байна.

Хитад талын hанамжын ёhoop, Тайваньда хабаатай асуудал Хитад США хоёрой хоорондын харилсаае заhаруулгада haaд ушаруулдаг тон шухала асуудал болоно гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэнэ. Тайваниие сүлөөлэлгэ — Хитадай дотоодын хэрэг мүн, энээндэ ондоо ямаршье орон хамаарха эрхэгүй гэжэ хитад тала дабтаба. Хэлсээндэ хабаадагша тала бүхэн Тайваньдахи байдал тухай хараа бодолые коммюнике дотор бэшээ. Тиигэбэшье хоёр талын хараа бодолнууд ойртолсобо гэжэ Америкын хэблэл тэмдэглэнэ. Америкын тала Тайвань тухай иигэжэ мэдүүлээ: «нэгэл Хитад орон бии, Тайвань Хитадай хубинь болоно гэжэ Тайвань пролива хоёр талаархи бүхы хитадуудай тоолодог байhые Холбоото Штадууд мэдэрнэ.

Холбоото Штадуудай правительство энэ хараа бодол тушаа hэжэг hананагүй. Тайвань тухай асуудалые хитадуудай өөhэдөө амгалан аргаар гүримшүүлхыень шухалада тоолодог байhанаа Холбоото Штадуудай правительство элирхэйлнэ. Саашанхи арга боломжыень үндэhэ болгон, Тайваньhaa Холбоото Штадуудай бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые гаргаха, тэндэхи США-гай сэрэгэй бүхы түхеэрэлгэнүүдые хороохо аласаингаа зорилго лаблана. Тэрэ үеэр США-гай правительство зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ тоое удаа дараалан хороохо, энэ районодохи шахардуу байдалай hуларалгаhаа дулдыдуулан, Тайваньдахи сэрэгэйнгээ түхеэрэлгэнүүдые хороохо байха» гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Индо-Пакистанай хёмороон тушаа баримталдаг мэдээжэ хараа бодолнуудаа хоёр тала дабтаба.

Гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанай тогтоогдохо ёhотой иимэ гол ёhонуудые мэдэрхэбди. эдэ гол ёhонуудые хоорондынгоо харилсаануудта хэрэглэхээр: бүхы гүрэнүүдэй сүлөөтэ байдалые, территориин бүрин бүтэн байлгые, бусад гүрэнүүдтэ добтолхогүй, бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүй ябадал, тэгшэ эрхэ, али талын ашаг туhа ба амгалан ёhoop харилсан оршолго, хүсэ хэрэглэнгүй гү, али хүсэ хэрэглэхэ заналта хэнгүйгөөр уласхоорондын арсалдаануудые шиидхэхэ ябадал хүндэлхөөр бэлэн байхабди гэжэ США ба Хитадай Арадай Республика мэдүүлбэ.

Эдэ гол ёhонуудые хараада абажа, хоёр тала; «Азиин ба Номгон далайн районодо оройлон зон хилхэ ябадал түйлахые оролдохогүй, мүн тиимэ оройлон зонхилхо ябадал тогтоохо гэhэн ондоо ямаршье ороной гү, али бүлэг оронуудай оролдолгодо эсэргүүсэн тэмсэхэ болоно».

Эрдэм, техникэ, спорт, журналистика гэхэ мэтэ hалбаринуудай талаар харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөлгэдэ туhа хүргэхэ гэжэ хоёр тала зүблэрөө. Тэрэшэлэн хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаа удаа дараалан хүгжөөлгэдэ туhалха гээд зүбшөөрбэ гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Р. Никсонэй аяншалгын үедэ түйлагдаhан урэ дүнгүүд «хоёр ороной хоорондын харилсаанда саашанхи шэнэ арга боломжонуудые нээхэ байха» гэжэ хоёр тала коммюникегээ түгэсхэл дотор тэмдэглэбэ.

Американо-хитадай коммюникегэй хэдэ хэдэн асуудалнуудаар юрэнхы найруулгатай байhан туладань, тэрэшэлэн хоёр талынхид хэдэн асуудалнуудаар ганса өөрынгөө хараа бодол найруулhан гү, али хүсэд тодо бэшээр элирхэйлhэн туладань, Р. Никсониие үдэшэжэ ябалсаhан олохон корреспондентнүүд коммюникегэй удха тайлбарилхыень гуйжа Р. Никсондэ, Чжоу Энь-лайда хандаа. Коммюникегэй удхые тайлбарилан зүбшэлхэгүй гэжэ Чжоу Энь-лайтай хэлсэнхэйбди гэжэ Р. Никсон журналистнуудта харюусаа. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, хэлсээнүүдэй удха нюуса зандаа үлэхэ болоно гэжэ Р. Никсон тайлбарилба. Чжоу Энь-лай мүн лэ асуудалнуудта харюусахаяа арсаад, «бүхы юумэн коммюнике дотор хэлэгдэнхэй» гэжэ мэдүүлбэ.

УЛААХАН ПУЛААДУУД ОЛОШОРХО

Гусиноозерскын оёдолой фабрикада оробол, улаахан пулаадтай 64 эхэнэрнүүдые харахат.

Фабрикын хүдэлмэрилэгшэдэй һая болоһон суглаан дээрэ үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ улаан унгэтэй пулаад боолгохо тухай шиидхэбэри абтаһан байгаа. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ шалгарһан 64 хүндэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоод, улаахан пулаадууд зүүлгэгдэә, мүн үнэтэ бэлэг болон грамотанууд барюулагдаһан байха юм.

Байгша оной июнь һарын түсэбөөр ажаллажа байһан Галина Кирилловна Горилова, мүн ажалай түрүүшүүл Н. М. Серебренникова, П. В. Климова, Ц. Д. Данзанова болон бусадые омогорхон нэрлэмээр. Ажалдаа үндэр амжалта туйладаг нүхэдтөө ульгэр жэшээ харуулдаг Г. К. Горилова суглаан дээрэ, коллективайнгаа урда үнэн зүрхэнэй үгэ хэлээ. Тиигэхэ зуураа 5 жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэел гэжэ нүхэдөө уряалһан, өөрынгөө табан жэлэй түсэб 4 жэл соо дүүргэхэ уялга абаһан байна.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула Галуута-Нуурай оёдолшод үргэн мүрысөө дэлгэрүүлхэ, үгэдөө хүрэхые хүн бүхэнэй оролдохо байһандань этигэмээр. Тиин һараһаа һарада, кварталһаа кварталда, жэлһээ жэлдэ фабрикын цехүүд соо улаахан пулаадууд олошорхо бшуу.

Л. СЛЮНКИНА.

ХИНАГШАДАЙ СЕМИНАР

Улаан-Үдын Советскэ районой предприятинууд болон эмхи зургаануудай арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй семинар һая үнгэрбэ.

Районой промышленна предприятинууд, транспорт болон холбооной 1971 оной түсэбэй дүүргэлтэ тухай, юһэдэхи табан жэлэй 2-дохи жэлдэ хараалагдаһан арадай хиналтын органуудай зорилго тухай элидхэл партиин Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Булдаев хээ.

Тэрэшэлэн семинарта сугларһан 153 хүнэй урда арадай хиналтын областной комитедэй инспектор А. И. Стрекаловский, тус районой прокурор Д. Ш. Будаев, арадай хиналтын районно комитедэй түрүүлэгшэ М. М. Халбаев гэгшэд мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Д. КОЛМАКОВ.

SPORT Спорт LE SPORT

ХУРДАН СОЛБОШУУЛ МҮРЫСЭБЭ

Хүнгэн атлетикээр Буряадай республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн «Труд» гэжэ спортын байшанда боложо дүүрэбэ. Спортивна бүлгэмэй сугларуулагдамал долоон команда мүрысөөндэ хабаадаа.

Газаа хүйтэн, таатай бэшэ байбашье һаань, хурдан солбошуул яһала һайн дүн харуулаа. 100 метрэй зайда «Буревестник» бүлгэмэй гэшүүн В. Черных 11,1, 300 метртэ—П. Степанов 36,5 секунда саг харуулжа, түрүүлһэн байна.

Удаань үндэр, утые харайлгаар мүрысөөндэ В. Попов. Г. Попова, В. Чанцев, А. Михалёв, А. Чебунин гэгшэд бусадһаа шалгараа.

Команда командаарнь хаража үзэхэдэ, «Буревестник» эрхимлээ; 2-дохи һуурида «Урожай» бүлгэмэй команда хүртэжэ, 3-дахиие «Трудовые резервы» эзэлээ.

Б. МИРОМАНОВ,
«Трудовые резервы» бүлгэмэй тренер.

БОКСООР ХЭД ТҮРҮҮЛБЭБ?

МИНСК, февралиин 27. (ТАСС). Болгари, Венгри, ГДР, Замби, Ирак, Польшо, Румыни, Чехословаки, Югослави болон СССР-эй хабаадалгатайгаар үнгэрһэн боксоор уласхоорондын мүрысөөндэ совет 11 спортсменүүд түрүү һуури эзэлбэ.

Энэ ехэ мүрысөөндэ илалта туйлагшад хэд гээшэб гэбэл, Сурен Дурян, Николай Лодин, Василий Соломин, Владислав Прелович, Абдула Кадыр-Ахунов, Александр Караваев, Иван Зылевич, Анатолий Климанов, Николай Анфимов, Валерий Почетухин, Ян Галонска гэгшэд болоно.

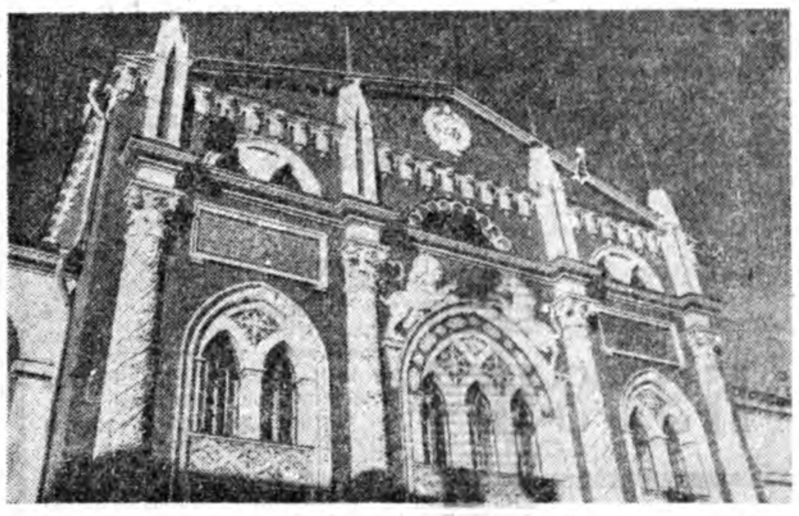
МҮНГЭН, БРОНЗО МЕДАЛЬТАН

ЭСКИЛЬСТУНА. (Польшо), февралиин 27, (ТАСС). Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө конькигаар түргэнөөр урилдагшадай мүрысөөндэ манай спортсмен Валерий Муратов мүнгэн медальда хүртэбэ. Муратов хамта 161,145 очкогой болоһон.

Хэнһээшье ехэ — 160,925 очко харуулһан Лео Линковеси (Финлянди) 1-дэхи һуури эзэлжэ, мүрысөөнэй алтан медальда хүртөө. Олимпиин, дэлхэйн болон Европын чемпион голландец Ард Схенк 3-дахи һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дунда москвичка Людмила Титова 183, 410 очкотой боложо, бронзо медальда хүртэбэ. ФРГ-гэй спортсменка Моника Пфлюг (183,085), США-гай — Диана Холам (183,345) гэгшэд түрүүшын һууринуудта гаража шадаа.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ОРИ ГАНСА

Москвагай хуушанай гоё һайхан байшангуудай нэгэндэ гүрэнэй Московско түүхын архивай институт оршодог юм. Эндэ һурагшад тон шухаг мэргэжэл абадаг. Хуушан номууд, зурагуудһаа тэдэнэр манай гүрэнэй түүхэ шэнжэлэн үзэдэг юм.

Гүрэнэй Московско түүхын архивай институт В. И. Ленинэй дэмжэлгээр 1918 оной июниин 1-дэ эмхидхэгдэһэн юм. Энэ жэлдэ Петроград ба Москвада архивна хэрэгүүдые эрхилхэ кадрнуудые бэлдэхэ курснууд нээгдээ һэн. Институдта мэдээжэ эрдэмтэд лекцинүүдые уншадаг байһан.

Байгуулагдаһаар үнгэрһэн дүшөөд жэлэй туршада эндэ һураһан мянгаад мэргэжэлтэд ороной булан тохой бүхэндэ ажаллана. Эхэ оронойнгоо алдарта түүхэ харуулһан документнүүд ба материалнуудые нангинаар сахижа байдаг түүхын харуулшад эдэнэр гээшэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дээрэнь—гүрэнэй Московско түүхын ба архивай институдай байшангай нюур талань; дундань—студентка Н. В. Подлеснова 17-дохи зуун жэлэй хэрэг эрхилэлгын хуудаһануудые уншажа байна; доронь—институдай аспирантурые даагша Ю. В. Федун (зүүн гарһаа), 4-дэхи курсын студент М. П. Лукичев, студентка Н. В. Подлеснова гэгшэд хуушан номуудые хаража байнад.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН Саанаһаа

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

Сан-Хоседэ болохо сүүдэй урда тээ

САН-ХОСЕ, Калифорни штат, февралиин 28. ТАСС-ай тусхай корреспондент Э. Баскаков дамжуулба:

Хархис этэгээдүүдэй зүтһөө худалаар гэмнэгдэжэ, 1970 оной октябрь соо баригдан тушаагдаһан, негрнүүдэй граждан эрхын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэ, эрэлхэг зоригтой американ коммунистка Анджела Дэвисэй «хэрэгээр» сүүдэй эхилхэ Калифорниин Санта-Клара графствын Сан-Хосе хотодохи сүүдэй байшан дабагдашагүй хэрэм мэтэ болгогдонхой.

Калифорниин засагаархид сүүдтэ «бэлдэжэ», 700 мянга гаран доллар гаргашалһан байна. Адаалхай шабын түмэр татаһан 3 метр үндэр хашаагаар сүүдэй сайбар байшан хүреэлэгдээ. Хурса гэрэлтэй прожекторнүүд тойруулаад табигдаа. Байшангай бүхы үүдэнүүд булад решеткоор хүрмэгдэнхэй. Калифорниин түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй «һэргылгын хэмжээнүүд» абтана: сүүдэй байшанда ороһон бүхы хүнүүдые, тэрэ тоодо журналистнуудые, хэтэржэ ерэхэдээ сүүдэй жюриин гэшүүдые нэгжэхэһээ гадна, хургаарнь даруулжа хээ сараа абаха юм жа.

Калифорниин расистнууд — коммунистнуудта эсэргүү ябуулга хэгшэд—сүүд ба мүрдэлгэгүйгөөр А. Дэвисые 16 һара үлүүтэй соо түрмэдэ хаажа байһанаа, Америкын ба уласхоорондын олониитын эрилтээр, эрэлхэг зоригто коммунисткые гар даалгаар һаяхан сүлөөлхэ баатай болоо.

Зүгөөр түрүү хүсэнүүдэй энэ амжалта нютагай хархис этэгээдүүдэй хоро шарыень бүри ехээр бусалгаад, коммунисткые сүүдлэхэ гэһэн хүсэлөө бэелүүлхэ гэжэ урдын мэтээр оролдожо байна.

Сүүдэй эсэсэй шиидхэбэриин гаратар, А. Дэвисые гар даалгаар саг зуура сүлөөлбэшье, Калифорниин засагаархидай энэ шиидхэбэри үрэгүй болгохо гэһэн һэдэлгэнь олоной анхарал татана. А. Дэвисые гар даажа абахын тула хүсэ хүртэшэгүй ехэ түлбэри —102 мянга 500 доллар судьягай тогтооһониинь ойлгосотой. Улад зоной дундаһаа иимэ ехэ мүнгэ багахан болзор соо суглуулжа шадахагүй гэжэ һанаа.

Гэбэшье хархисуудай эдэ багсаамжануудынь буруу һүрөө: Калифорниин 33-тай фермэр Роджер Макафи газараа залогто үгэжэ, гар даалгын түлөөһэнэй ехэнхи хубиие оруулхам гэжэ Анджела Дэвисые сүлөөлгын комитедтэ дурадхаһан байна. Калифорниин хархис этэгээдүүд Р. Макафиие хашана, мүрдэнэ гэжэ нютагай газетэнүүд мэдээсэнэ. Үдэр, һүнигүй тэрээндэ телефоноор хонходоно, үхэтэршни сохихобди гэжэ занана. «Һуралсалай ондоо округто ажаһуунат» гэһэн шалтаг баряад, 4 хүбүүень хэдэн жэлэй туршада һураһан һургуулиһаань гаргаа.

Түр зуурашье зарим графстваһаа А. Дэвисэй гарахые хориһон, улад зоной урда үгэ хэлэхэ, журналистнуудтай уулзаха эрхыень хаһаһан Сант-Клара графствын засагаархидай ямаршье үндэһэ баримтагүй шиидхэбэриие Америкын түрүү үзэлтэ бүхы зон буруушаана.

Испаниин хүдэлмэришэдэй илалта

МАДРИД. (ТАСС). Испаниин «Стандард электрик» гэжэ предприятиин эзэд буулта хэжэ, 18 мянга гаран хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай эрилтэ хангагдаа. Хамтын шэнэ договорой ёһоор, тэдэнэй салин хүлһэн 12—25 процентээр дээшэлхэ байна. Эд бүд болон эдлэл хэрэгсэлэй үнэ сэнгэй хүндэрһэнтэй дашарамдан, хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн саашадаа дээшэлхэ юм гэжэ тус договороор хараалагдана.

Чилиин правительствын мэдүүлгэ

САНТЬЯГО. (ТАСС). США-гай банкнуудта табиһан мүнгэеэ Чилиин компанинуудай хэрэглэхые хориһон американ сүүдэй һаяын шиидхэбэриие буруушааһан Чилиин правительствын мэдүүлгэ толилогдобо. Эндэхи сүүд Чилиин правительствын бүрин эрхые тоохогүйһөө гадна, уласхоорондын оршом соо тэрэнэй политическэ нэрэ хүндые доро дараха гэжэ эрмэлзэһэн ябадал болоно гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Тиимэһээ Чили национальна ашаг туһаяа сахин хамгаалха хэмжээ абаба.

Италиин парламент тараагдаа

РИМ. (ТАСС). Парламентын хоёр палатые болзорһоонь урид тарааха тухай правительствын зууршалһан декредтэ Италиин Республикын президент Дж. Леоне гар табяа.

Орон доторнь удаан саг соо политическэ шанга зүришэлдөөнэй болоһонһоо уламжалан, парламент болзорһоо урид тараагдаба. Конституциин үндэһөөр, парламентын тараагдаһанһаа хойшо 70 хоногой үнгэрхэдэ, бүгэдэ ниитын һунгалта үнгэргэгдэхэ ёһотой.

Бомбодожо үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ. (ТАСС). Американ «В-52» бомбардировшигууд Урда Вьетнамай Куангчи провинциин районуудые февралиин 27-до долоо дахин бомбодоо гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Сайгонһоо мэдээсэнэ.

Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ливанда эсэргүүгээр агаарта, газар дээрэ дайнай ябуулга хэхээ болихо, зэбсэгтэ хүсэнүүдээ Ливанай газар дээрэһээ дары гаргаха эрилтэ Израилиин урда табиһан шиидхэбэри Аюулгүйн Совет февралиин 28-най һүни баталан абаа.

Американ-хитад хэлсээнүүд тухай „Дейли Уорлд“ газетын ажаглалта

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). КНР-тэхи американ-хитад хэлсээнүүд тушаа «Дейли Уорлд» гэжэ американ коммунистнуудай газетэ иигэжэ бэшээ: «Энэ аяншалга эб найрамдалай хэрэгтэ зорюулагдана гэжэ бидэндэ этигүүлхэ һанаатай. Теэд, үнэндөө, яашье тиимэ бэшэ байна».

«Хитадта харша ябуулга удаан саг соо нюуса далдааршье, элеэршье ходо хэдэг байһан» Холбоото Штадуудтай маоистнууд мүнөө ойртолсохо ябуулга хэнэ гэжэ тус газетэ тусхайлан тэмдэглэнэ. Социализмын гол ёһонуудһаа маоист хүтэлбэрилэгшэдэй сухарихадань лэ, Пекин худар иимэ аяншалга хэхэ аргатай болоо. Ангиин ашаг туһые маоистнуудай мартаһан ябадал США-тай ойртолсохо арга эдэндэ олгоо.

«Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхын орондо, маоистнуудай ба США-гай хушуугаа холбодог болоһониинь шахардуу байдалые бүри ехээр һүжэрөөнэ. Эзэрхэг түримхэй ааша, бусадай хэрэгүүдтэ хамаарха эрмэлзэл империализмын зайлашагүй нүхэсэл и[...] Энээниие Индохитадай. Дүтын [...] Зүүн зүгэй, Латиин Америк[...] арадууд мүнөө бэеэрээ үз[...] байнхай.

Эзэрхэг түримхэй ябуулга, [...] сад арадуудай хэрэгүүдтэ хама[...]ха эрмэлзэл хадаа марксизм-ле[...]низмын орондо маоистнуудай [...]лан абаһан шовинизмын нүхэ[...] болоно». Бангладешэй арад[...]ной национально-сүлөөрэлгын [...] дэлөөндэ эсэргүү тэмсэлдэ аме[...]кан империализмтай маоистнуу[...] нүхэсэһэн тухайдань, ООН-ой [...]неральна Ассамблейн XXVI се[...] дээрэ Пекинэй ба Вашингтон[...] түлөөлэгшэдэй нүхэсэһэн туха[...]дань арадууд мартаагүй байха [...]жэ «Дейли Уорлд» бэшэнэ.

Маоистнуудай ба США-[...] «ойлголсолго» уласхоорондын [...] дэлмэришэнэй хүдэлөөндэ эсэрг[...] шэглүүлэгдэнхэй, империализм[...] колониализмые, үндэһэ яһа бари[...] талан газаашалгые буруушаа[...] арадуудай тэмсэл таһалдуу[...] зорилготой гэжэ «Дейли Уорл[...] тэмдэглэнэ.

ЯПОН ҺАНААТА БОЛОНГИ

ТОКИО. (ТАСС). КНР-эй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалгануудай үедэ США-гай политикын талаар зарим тэды һэдэбүүдэй үзэгдэһэнтэй дашарамдуулан, Японой хэблэл ба албан тушаалта бүлэгүүд сошордонхой байһанаа элирхэйлнэ. «Американ тала Пекиндэхи хэлсээнүүдые һамбаашалан, дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй шэнэ хубааралга Хитадай хабаадалгатайгаар бии болгохо һэдэлгэ гаргана» гэжэ «Асахи» газетэ бэшэнэ. США ба Хитад эдэ хэлсээнүүдээ далдын үгэсэлгэнүүдтэ хар[...]лэхэ бэшэ, харин өөһэдын хү[...] заягаа өөһэдөө шиидхэхэ [...] боломжо дундуур ба бага о[...]нуудта олгохо ёһотой байгаа [...]жэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

Японой гадаадын хэрэгүү[...] министр Фукуда Пекиндэхи ам[...]рикан-хитад уулзалгануу[...] хойшо эхилһэн үе соо барин[...]лан бэелүүлэгдэхэ дипломати [...] дорхойлолгын асуудалнуудаар ф[...]ралиин 26-да МИД-эй хүдэлмэ[...]лэгшэдэй зүблөө үнгэргөө г[...] «Иомиури» газетэ мэдээсэбэ. [...]кудын, министерствын бусад [...] тэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй [...]һэн шэнжэлгын үндэһөөр, ба[...]ша оной январь соо Сан-Клеме[...]дэ болоһон япон-американ [...] тушаалтадай хөөрэлдөөнүүдэй [...] дүнгүүдтэ урбаагүй гү, США [...] КНР хоёрой уулзалганууд Япон[...] дипломатида ехэ сохилто болол[...]ха яа? гэһэн асуудал Японой МИД [...] табина.

Р. Никсонэй аяншалга дүүрэб

ПЕКИН. (ТАСС). США-гай президент Р. Никсонэй КНР-тэ аяншалга дүүрээ. Шанхайһаа мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, Америкын президент ба тэрээнтэй суг ябаһан хүнүүд февралиин 28-да орондоо бусахаар мордоо.

ИЗРАИЛЬ ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГАЯА ҮРГЭДХЭНЭ

БЕЙРУТ. (ТАСС). Израилиин сэрэгшэд Ливанай амгалан газар дээрэ дахинаа гэмтэ хэрэг үйлэдэбэ.

Февралиин 27-до Израилиин авиаци Ливанай урда зүгэй һууриин тосхонуудые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоо. Тиихэдээ Бейрудһээ урагшаа 60 модоной газарта оршодог, хашагдан зугадаһан палестинынхидэй лагерьта добтолһон байна. Израилиин хархис этэгээдүүдэй бомбодоһон энэ лагерьта 3 мянга тухай үхибүүд, эхэнэрнүүд байһан юм. Палестин хашагдан зугадагшадта туһа хүргэхын тула ООН-ой агентство тус лагериие хиналтадаа абанхай.

Израилиин авиациин хаяһан бомбонуудай нэгэн — һургуулиин байшан дээрэ, нүгөөдэнь— хүүгэдэй саад дээрэ унажа, һандаргаа. Энэ үеэр дүтэ шадар байһан хүнүүдэй, лагериин врачнуудай хэлэһэнэй ёһоор, 6 үхибүүн алуулаа, 10 хүн шархатаа.

Бронетанкова батальоной дэмжэлгэтэйгээр добтолһон Израилиин десант Ливанай урда зүгэй дүрбэн һуурин тосхониие эзэлһэн байна. Эзэрхэг түримхэйшүүл байрын гэрнүүдые һандаргаа, Ливанай эгээлэй хүнүүдые алаа.

Февралиин 28-най үглөөгүүр Израилиин сэрэгшэд үшөө нэгэ тосхониие эзэмдээ.

Ливанай зэбсэгтэ хүсэнүүд хархис этэгээдүүдтэ шанга сохилто хэнэ. Армиин түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, Израилиин хэдэн арбаад десантнигууд хүлһөө буулгагдаа, нэгэ танк һалгаагдаа.

Араб оронуудай улад зон Израилиин эзэрхэг түримхэй шэнэ ябуулгые эрид буруушаана.

ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТА

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ ба тэрэнэй дахуул сэрэгүүдтэ Индохитадай патриодууд шанга сохилто хэжэ үргэлжэлһөөр.

Баруунай информационно агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, февралиин 26-да Урда Вьетнамай Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд Дананг ба Фуйендэ эшээлһэн, американ сэрэгшэдтэ, мүн Контум, Зялай, Тайнинь, Биньлонг провинцинуудтахи дахуул армиин сэрэгшэдтэ добтолго хэжэ, дайсанай олон сэрэгшэдые хүлһөөнь буулгаһан, сэрэгэй техникэ һандааһан байна. Данангһаа баруун-урагшаа 24 модоной газарта партизануудай табиһан миные американ ашаанай машинын дайража тэһэрхэдэнь, США-гай 196-дахи бригадын олон сэрэгшэд хүлһөө буугаа.

Үһөөгөө заатагүй абаха

ХАНОЙ. (ТАСС). 1971 ондо Урда Вьетнамай патриодууд Меконг мүрэнэй адагта болоһон байлдаануудта американо-сайгон 25 мянган тухай солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаһан, 180 самолёт, вертолёт буудажа унагааһан, дайсанай 200 кораблиуһанда шэнгээһэн байна.

Урда Вьетнамай патриодууд американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ, тэдэнэй туһамаршадта эсэргүү шанга сохилто хэнэ. Эндэхи партизанууд февралиин 10 үдэрэй турша соо Куангнгай провинцида 14 удаа добтолго хэжэ, Биньсон, Модык, Дыкфо, Нгиахань районуудтахи хэдэн концлагерьнуудые һамна сохёо. Дайсанай 180 гаран солдат хүлһөө буулгагдаа, шархатаа, плендэ абтаа.

ПРАВДА БУРЯТИ[...]

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Гү[...] хэлэй хиналта» — түрүү [...] КПСС-эй обкомдо, Бур[...] АССР-эй Министрнүүдэй Сов[...] «Манай хамтын хэрэг» гэһэ[...] Доржиевай статья. ТАСС-ай [...]лэй һонинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. Му[...] Шэбэрэй аймагай Ленинэй [...]жэтэ колхозой суглаанһаа тоо[...]

Гурбадахи хуудаһанда. Ю. [...]лесовой «Һарын хадаһаа буух[...] гэһэн статья. О. Березковой [...] репортаж. Арадай хинагшада[...]митедтэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спор[...]на шэнжэлэл. Хилын саана[...] ерэһэн мэдээнүүд.

Сэнхир Экран

УЛААН-ҮДЭ: 18.00 — [...]бүүдтэ зорюулагдаһан мультф[...] «ОРБИТА»: 18.40 — Һү[...] һонинууд. 18.50 — «Худ[...] абагшадта ошоһон харгы», «[...]шевичка» гэжэ оёдолой нэгэд[...] ажал тухай телеочерк. 19.2[...] «Артлото». 20.30 — М. Ан[...] «Үдэрһөө үдэртэ» — теле-[...] (5-дахи бүлэг). «Майн 9, вос[...]ни».

УЛААН-ҮДЭ: 21.30 — Те[...]норама (буряад хэлэн дээрэ). 2[...] — «Экран» теле-суглуу[...] 22.50 — Концерт.

Сагай уларил

Мүнөөдэр республика доро[...] үүлэтэйшэг байха, шииг нойто[...]хогүй. 2—7 градус хүйтэн ба[...] хойто аймагуудта 7—12 гр[...] хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ һү[...]дөө 21—23, үдэртөө 3—5 гр[...] хүйтэн байха.

Мартын 2—3-да республ[...]мнай үүлэтэйшэг байха, шииг [...]тон орохогүй. Баруун тээһээ се[...]дын 3—7 метр хүсэтэйгөөр [...]хилха. Һүниндөө 20—25, үд[...] 3—8. хойто аймагуудта һүни[...] 25—30. үдэртөө 8—13 гр[...] хүйтэн байха гэжэ хүлеэгдэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Лени[...] 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, з[...] редактора — 68-08, зам. ред[...]тора — 62-62, ответ. секрет[...] — 50-52, зам. ответ. секрет[...] — 36-76, отделы: партийн[...] жизни — 60-91, сельского х[...]зяйства — 64-36, 63-86, про[...]ганды и агитации — 56-23, п[...]мышленности и строитель[...] — 61-35, советского строите[...]ства и быта — 69-58, культу[...] и школ — 60-21, писем и р[...] селькоров — 67-81, информа[...] — 34-05, общественная при[...]ная — 56-62, машинное бюро[...] 57-63, фотолаборатория — 33-61.

ЯПОН „КАТЮША“

Үшөө хэндэшье мэдээжэ бэшэ байһан дуу, хагарай ансамбль 1949 оной ноябриин нэгэ үдэшэ Токиогой «Хибия кокайдо» соо (Японой эгээн ехэ концертын зал соо) тиихэдэ наада табиһан байна. Ород арадай урданай ба совет дуунууд уянгатай һайханаар зэдэлээ һэн. Ород арадай уян нигархай хатар харагшадые баясуулһан, зүрхэ сэдьхэлыень хаанаһан юм. Концерт-наадан амжалтатайгаар үнгэржэ, «Катюша» гэдэг ансамблиин шэнэ коллектив мүндэлһэн байгаа. Мүнөө тус ансамбль ороной бүхы нютагуудта мэдээжэ болонхой.

Ямар шалтагаанһаа япон «Катюша» мүндэлэн түрэһэн байгааб? Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Японой нилээд олон зон урдынгаа уршаг хохидолто ябадалые орхёод, демократическа хубилалтануудые хэхын түлөө тэмсэжэ эхилээ юм. Плендэ ороһон урдын япон сэрэгшэд эгээл тиихэ үеэр Советскэ Союзһаа бусахадаа, хүршэ Соведүүдэй ороной искусстватай япон олониитые танилсуулха гэжэ шиидэбэ. Бүри урда тээнь плендэ ороһон япон сэрэгшэд Хабаровск шадархи лагерьнуудта байхадаа, уран һайханай бүлгэм эмхидхэһэн. Мүнөө «Катюша» ансамблиин режиссер болоһон Т. Коно урдань тэрээндэ хабаадалсадаг байгаа.

Японтон хүршэ ород арадай хүгжэмэй соёлдо дуратай болоһоор үнинэй. Японой загаһашаа «Стенька Разин», «Эй, ухнем» гэхэ мэтын ород арадай дуунуудые сээжэлдээд, оронойнгоо арадые танилсуулһан гэхэ. Жэшээнь, «Эй, ухнем» гэжэ дуун япон арадай «Соран-соран» гэдэг олондо һайн мэдээжэ дуун болоһон байна.

«Сибириин газар дайда тухай үльгэр домог» гэжэ совет фильм дайнай һүүлээр Японой кинотеатрнуудта табигдаа һэн. Тэрээнһээ хойшо олон жэлэй үнгэрөөшье һаань, совет искусствын эгээн һонин зохёолнууд тухай домоглоходоо, японец бүхэн «Сиберя—монодатарц» гээд заатагүй дурдадаг юм. Тэрэ картина япон хэлэн дээрэ тиигэжэ нэрлэгдэнэ бшуу. Энэ лентын манай орондо амжалтатайгаар табигдаһыень элихэнээр һананаб. Гэбэшье японтоной зүрхэ сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдаһан мартагдашагүй дурасхаал үлөөһэн байха юм. Кинотеатрнуудай экран дээрэ фильмын харуулагдажа эхилхэдэнь, дурна зүгэй орон экономическа хүшэр байдалтай байгаа бэлэй. Үзэсхэлэн гоё, удхаар баян энэ фильм япон хүн бүхэнэй сэдьхэл бодолдо этигэл найдал түрүүлһэн, хүсэ нэмээһэн байха.

Манай оронуудай хоорондо һүүлэй жэлнүүдтэ хани хүршэ ёһоной харилсаа холбоон тогтоогдонхой. Совет ороной соёлой ба искусствын ажал ябуулагшад Япондо ходо айлшаар ошоно. Зүгөөр, манай ороной искусствада дуратайгаар зониие хүмүүжүүлдэг «Катюша» ансамблиин коллектив хоёр арадай харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ горитой үүргэ дүүргэнэ.

Уран бүтээлшэ энэ коллективтэ мүнөө 40 гаран хүн хүдэлмэрилдэг. Ансамбльнь хэдэн бүлэг боложо хубаарна: уран һайханай режиссёрнуудай, дуушадай, шэмэглэн гоёолгын, үйлэдбэриин гэхэ мэтэ. СССР-эй арадуудай дуу хатарһаа гадна, мүн бусад социалис оронуудай искусство гүнзэгыгөөр харуулһан номернууд «Катюшын» программада ородог.

«Катюша» нёдондо Японой элдэб хото городуудаар ябажа, 200 гаран наада табихадаа, хаа хаанагүй амжалта туйлаа. Тус коллектив «Катюшын» эхэ нютаг — Соведүүдэй орондо гастролёор ошохо хүсэлэнтэй юм.

В. ДУНАЕВ,
АПН-эй корр.

Токио.

Н-02348. Заказ № 1201.